

**Főtitkári jelentés az
Erdélyi Múzeum-Egyesület
2011. évi munkájáról**



Főtitkári jelentés az Erdélyi Múzeum-Egyesület 2011. évi munkájáról

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület a Romániában élő magyarság tudományos és művelődési életének civil intézményeként az elmúlt évben is legjobb hagyományait ápolva igyekezett gyarapítani a kultúra és tudomány értékeit. Az EME egyaránt összefogja az egyes tudományágak művelőit és a tudománypártoló érdeklődőket. Ez a sajátossága egyben előnye is a több pilléren működő intézménynek.

Egyesületünk az utóbbi években kialakított intézményi rendszerét megerősítette, elismertette, sokrétű tevékenységéhez stabil működési keretet hozott létre. Az eltelt időszakban mindig akadtak újabb feladatok és olyan célok, melyekre különösen oda kellett figyelni, ezek évente más-más kihívások elé állították az intézményt, a megsokasodott feladatok pedig többletköltségeket és újabb emberi erőforrásokat igényeltek. Ehhez az EME mint intézmény rugalmasan alkalmazkodott, s készséggel látott el olyan feladatokat, amelyekben értéket látott, és melyekben a tudós társadalom számára hasznosítható elemeket lelt fel. Így a 2011-es évben majdnem minden területen bővült a tevékenységek köre, de sokasodtak az ezzel járó eredmények is. Intézményünk a 2011-es évben, annak érdekében, hogy a felvállalt kutatási és kiadói tevékenység folyamatosságát biztosíthassa, nem vállalkozott nagy beruházásokra.

Az EME az elmúlt évben összesen 32 kutatási programot működtetett 14 főállású kutató és 69 külső munkatárs révén (főként egyetemi és magiszteri hallgatók, doktorandusok, fiatal kutatók) majdnem minden szakterületen. 2011-ben összesen 24 kötet jelent meg az EME gondozásában, kettő közülük más intézményekkel közösen. Jelentős fegyvertényünk az is, hogy nemcsak sikerül(t) kiadónk, kiadványaink akkreditációját megőrizni, de megújításukkal magasabb besorolást is elértünk. A kutatási munkák elősegítése mellett képzéseket is folytattunk, így oktatási jellegű tevékenységet is felvállaltunk (három szakterületen hat képzés által).

A 2011-es esztendő egyik legfontosabb eseménye az Erdélyi Digitális Adattár hivatalos felavatása volt. A többéves szervezési, beruházási és adatgyűjtési munkálatok révén sikerült olyan működő rendszert kialakítani, melyben folyamatosan elhelyezhetjük a kutatáshoz és oktatáshoz is hasznosítható digitalizált tartalmakat. A múlt év végéig 7500 megtekinthető tétel került be az adattárba.

A kutatás és könyvkiadás mellett az EME 79 rendezvénynek volt házigazdája, társszervezője volt a mintegy 600 előadót felvonultató VII. Nemzetközi Hungarológia Kongresszusnak, ezenkívül 15 könyvbemutatóra is sor került.

Rendezvényeink, tudományterjesztés

Az EME rendszeresen szervez tudományos konferenciákat a különböző tudományágakban, melyeknek célja, hogy a kurrens hazai és nemzetközi kutatások eredményeit ismertessék az érdeklődőkkel és megbeszéljék ezeket. E konferenciák eredményeiről és az előadókról az egyes szakosztályok beszámolóit is tájékoztatnak.

Az intézmény 2011. évi központi rendezvényei közé tartozik A Magyar Tudomány Napja Erdélyben (AMTNE) című ünnepi konferencia, amely november 25-én a Protestáns Teológiai Intézet dísztermében tizedik jubileumi megrendezéséhez érkezett. Az erdélyi magyar tudomány a rendszerváltás után című rendezvénysorozat rangját fémjelmezte, hogy fővédnökségét Pálinkás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke vállalta el. A konferenciát Sipos Gá-

bor, az EME elnöke nyitotta meg, és köszöntőt mondott Kocsis Károly akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke, tolmácsolva Pálinkás József jókívánságait, valamint Szilágyi Mátyás, kolozsvári főkonzul. Kocsis Károly előadása után az erdélyi társadalom- és természettudományok jeles kutatói, tudósai tartottak plenáris előadásokat: Egyed Emese, Bartók Katalin, Gyéresi Árpád, Vincze Mária, Gyenge Csaba, Kása Zoltán és Kolumbán József, valamint Kovács András mutatták be szakterületük korszerű kutatási irányvonalait. A rendezvénysorozat második napját az Erdélyi Múzeum-Egyesület szakosztályai, fiókegyesületei szervezték. Tizenegy helyszínen folytak az előadások bölcsészettudományi, természettudományi, jog- és közgazdaságtudományi stb. témákról, illetve az alkalmazott tudományok köréből. Nagyszámú érdeklődő fordult meg ezen a napon is a szakosztályi rendezvényeken, 158 előadás hangzott el (270 szerző munkája), összesen 488 fő részvételével.

Január 26-án sajtótájékoztatóval egybekötött együttműködési megállapodásra került sor az Erdélyi Múzeum-Egyesület és a Dunaújvárosi Főiskola Műszaki Intézetének Anyagtudományi Tanszéke között, melynek keretében a felsőoktatási intézmény anyagvizsgáló laboratóriumi eszközei közül elsősorban mikroszkópokat adományozott az EME-nek, ezzel segítve az egyetemi háttérrel működő civil szervezet oktatási és kutatási munkáját.

Június 10-én került sor az Erdélyi Digitális Adattár (EDA) ünnepélyes avatójára. Az ünnepségen részt vett és felszólalt Répás Zsuzsanna, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára, Szilágyi Mátyás főkonzul, Monok István tanszékvezető tanár, Káldos János, az OSZK Különgyűjteményi igazgatója, Tarnóczy Mariann, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság osztályvezetője. Két dolgot emeltek ki mindannyian is: az adattár létrejöttének rendkívüli jelentőségét, illetve a látványos sikerhez vezető láthatatlan emberi együttműködést, erőfeszítéseket. Az adattár szakmai bemutatását Bitay Enikőtől, az egyesület főtítkárától hallhatták a jelenlevők.

A Kolozsvári Magyar Napok partnerintézményeként az EME 2011. augusztus 18–22. között két rendezvénynek adott otthont, ugyanakkor önálló standdal vett részt a rendezvény alkalmából tartott könyvvásáron is.

Az elmúlt évben egy igen jelentős szakmai eseményre, a VII. Nemzetközi Hungarológia Kongresszusra került sor augusztus 22–27. között Kolozsváron. A rendezvény szervezői: Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Erdélyi Múzeum-Egyesület, Magyar Tudományos Akadémia Kolozsvári Akadémiai Bizottsága, Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem, a szervezőbizottság elnöke Pozsony Ferenc, társelnökök Péntek János és Sipos Gábor, a szervezőbizottság főtítkára Szabó Árpád Tőhötöm, a szervezőbizottság titkára Borota Gábor. A rangos rendezvény idei témája *Nyelv és kultúra a változó régiókban*, az előadások tíz szekcióban zajlottak párhuzamosan, mintegy hatszáz előadóval, akik a magyarságtudomány legkülönbözőbb ágait képviselték. A kongresszuson részt vettek előadással az EME tudományos munkatársai is, a történészek önálló szekciót is szerveztek *Egyház és társadalom a XVI–XVIII. századi Erdélyben* címmel.

Szeptember 11-én Szőcs Géza kulturális államtitkár és Lovas Lajos miniszteri biztos látogatta meg intézményünket, fontosnak tartották az Erdélyi Digitális Adattár fejlesztését, ehhez kívának hozzájárulni és egy jövődöbéli együttműködést megalapozni. Október 14-én a Magyar Professzorok Nemzetközi Szövetségének tagjai látogattak intézményünkbe. 2011. december 16-án újra megrendezésre került a 2009-ben nagy sikerrel elindított karácsonyi könyvbemutató és könyvvásár, ahol az elmúlt év kiadványainak bemutatója mellett az érdeklődők a szerzőkkel is találkozhattak, illetve kedvezményes áron juthattak legfrissebb kötetekhez.

December 17-én intézményünk társszervezője volt a Kolozsvári Akadémiai Bizottság Földtani Szakbizottsága, a Koch Antal Földtani Társaság, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság, a Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem, a Partiumi és Bánsági Mű-

emlékvédő és Emlékhely Társaság, a Bolyai Társaság, a Pro Geológia Egyesület, a Kolozsvári Református Gimnázium Budapesti Baráti Társasága mellett a Tulogdy János és Nagy Lajos emlékére tartott konferenciának.

A Zömök sárkány tavaly is igen nagy érdeklődésnek örvendett, számos látogató tekintette meg intézményünk székházában. 2011. október 28–30. között pedig egy Münchenben megrendezett nemzetközi dinoszaurusz-kiállításon volt megtekinthető (European Dinosaur Exhibit in Munich – The Munich Show), a rendezvénynek mintegy ötvenezer látogatója volt.

Kapcsolatok, együttműködések kialakítása, ápolása

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület folyamatosan együttműködik tudományos és közművelődési intézményekkel, ennek eredményei tükröződnek a különböző rendezvényekben, közös könyvkiadásban és kutatásokban. A kapcsolatokat 2011-ben is ápolta, az intézményi együttműködésekre továbbra is nyitott, ezeket erősíteni és bővíteni szándékoszik a jövőben is.

Könyvbemutatóink

A 2011-es évben tizenöt könyvbemutatónak adott otthont intézményünk, melyeken nemcsak saját kiadványainkat, hanem más kiadók köteteit is megismerhette a közönség.

Bemutatott saját kiadványaink: Pál Judit: *Unió vagy „uniófeltétel”?*, Dáné Veronka: *Torda vármegye jegyzőkönyvei I. 1607–1658*, Kovács Zsolt, Sarkadi Nagy Emese, Weisz Attila (szerk.): *Liber discipulorum. Tanulmányok Kovács András 65. születésnapjára*, Egyed Emese, Bartha Katalin Ágnes, Tar Gabriella Nóra (szerk.): *(Dráma)szövegek metamorfózisa. Kontaktustörténetek I–II.*, Erdélyi Múzeum 2011/1, Erdélyi Múzeum 2011/2., Zsemlyei Borbála: *Kicsinyítő képzők az erdélyi régiségben*, Keszeg Vilmos (szerk.): *Iskolák, iskolamesterek, diákok Erdélyben. Iskola- és oktatástörténeti tanulmányok*, Kádár Edit, Szilágyi N. Sándor (szerk.): *Szinkronikus nyelvelírás és diakrónia*, Dolgozatok az Erdélyi Múzeum Érem- és Régiségtárából 2008–2010 (Új sorozat III–V. szám), Kovács Sándor: *Angolszász–magyar unitárius érintkezések a 19. században*.

Ezenkívül a Pallas Akadémia, Mentor, Tortoma és más kiadók könyvbemutatóinak volt házigazdája intézményünk.

Szervezés

Nyilvántartásunk szerint jelenlegi taglétszámunk a 2005–2011-es időszakban 2422, ebből 87 alapító-, 1322 rendes tag (aktív és nyugdíjas), 1013 pedig egyetemi hallgató. 2011-ben 143 új tag lépett be Egyesületünkbe. Jelenleg 61 külföldi pártoló tagot tartunk nyilván. A 2011-es évben összesen 541 rendes tag és 252 egyetemi hallgató fizette ki a tagdíjat. Tagjaink közül 1738 személy fizette ki a 2008–2011 közötti időszakban a tagdíjat a többi pedig hátralékban van. A hátralékban levőket Alapszabályzatunk szerint nem tekinthetjük rendes tagoknak, azonban nem töröltük őket nyilvántartásunkból, mivel gyakran előfordul, hogy utólag törlesztik több évi adósságukat, ilyen pótlólagos fizetés szórványosan 2011-ben is folyt. Az egyetemi hallgatók a tagdíjfizetést néhány év után felfüggesztik, mivel csupán könyvtárunk használata végett léptek be Egyesületünkbe, és az egyetem elvégzése után többnyire nem tartják fenn a kapcsolatot intézményünkkel.

Szaksztyályok, ifúsági szakcsoportok, fíokegyesületek

Szaksztyályaink és fíokegyesületeink elmúlt évi tevékenysége is igen sokrétú volt, nagy-számú tudományos rendezvénynek, konferenciának adtak otthont. Dicséretes töretlen kirtartásuk, amellyel ezen rendezvényeket megszervezik, mivel az effajta tevékenységekre jut a legkevesebb keret. 2011-ben a tudomány-népszerűsítő tevékenységek mellett sikerült a szaksztyályi kutatást is előmozdítani, ezáltal nemcsak a szaksztyályt, hanem az egyes tudományágakat is erősíteni, és a tudományos publikációk megjelentetését elősegíteni.

Szaksztyályaink

1. A Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szaksztyály tevékenysége a 2011- ben is igen sokszínű volt, a szaksztyály tagjai tudományos ülésszakokat, előadásokat, konferenciákat, könyvbemutatókat szerveztek, vagy részt vettek ezek szervezésében, együttműködve társintézményekkel, felsőoktatási intézményekkel. Több hazai és külföldi szakember tartott tudományos előadást a szaksztyály keretein belül: január 13-án Zempléni András (kutatóprofesszor, CNRS, Université de Paris X) *A párkapcsolattól a politikáig: a látogató „férfj” rendszere az elefántcsontparti nafariák anyajogú társadalmában* címmel érkezett, január 22-én *A magyar kultúra napja* alkalmából Szegegy-Maszák Mihály akadémikus, egyetemi tanár (ELTE) tartott előadást *Babits Mihály nemzetfíolfogása és neoklasszicizmus* címmel, január 26-án Ötvös Péter (Szegegyi Tudományegyetem) *Egy költőbarátság rövid története. Nürnbergtől Sopronig* című előadása hangzott el. Februárban Sófalvi Emese *A kolozsvári zenei képzés történetéből*, valamint Kányádi András *A sakk a kortárs magyar irodalomban* című előadását hallgathatták az érdeklődők. Az EME Kutatóintézete szervezésében Hegyi Géza *A középkori Erdély etnikai földrajza* címmel tartott előadásorozatot, márciusban Petőfi S. János volt a szaksztyály meghívottja, előadásának címe: *A kommunikációs formák változásairól*. Áprilisban Nagy Zoltán (Pécsi TE) *A láthatatlan osztjások. A vaszjugáni hantik a helyi etnicitás-diskurzusokban* címmel, Varga P. Ildikó Debüt-díjas, (BBTE) *Vikár Béla levelei* címmel érkezett, a BBTE Magyar Nyelvészeti és Irodalomtudományi Mesterképzővel közösen tartott előadásorozatot meghívottjai K. Horváth Zsolt (ELTE BTK MMI), előadásának címe: *Kassák Lajos. Művészeti alkotás és társadalmi léthelyzet kérdései*, valamint Kerekes Amália (ELTE BTK Germanisztikai Intézet), aki *A sajtótörténet kutatásának módszereiről* beszélt. Májusban szintén a BBTE Magyar Nyelvészeti és Irodalomtudományi Mesterképzővel közösen szervezett rendezvény meghívottjai Vaderna Gábor, Kelemen Pál, Tamás Ábel (ELTE BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet), előadásuk címe: *Szerző – variáns – hipertext – kommentár. Filológia az irodalomelmélet után?* Ugyanebben a hónapban Vekov Károly *A székelyek és a honfoglalás utáni Erdély* címmel tartott felolvasást. Június 9-én Káldos János volt a szaksztyály meghívottja, akinek *Enyedi György prédikációgyűjteményének szerkezete és a prédikációk textológiai vizsgálatának tanulságai* című előadását hallgathatták meg az érdeklődők. Szeptemberben Amedeo Di Francesco (Nápolyi Egyetem) tartott előadást Dsida Jenőről. Decemberben Szajbély Mihály (Szegegy) előadása hangzott el *Irodalom médiatörténeti megközelítésben* címmel. A szaksztyály a BBTE Magyar Nyelvészeti és Irodalomtudományi Mesterképzőjével közösen szervezett textológiai szakképzést. Június 17-én mesterképzős nyílt napot tartottak Gyulai Lajos naplóiról, előzőleg a csoport részt vett Szegegyen a Főúri írásszokások c. konferencián. A szaksztyály tagjai a 2011-es évben számos konferencián vettek részt szervezőként vagy társszervezőként. A BBTE Germanisztika Tanszékével közösen szervezték meg a Gyermekkor-kutatási Konferenciát. Május 13–15-én *Jean-Jacques Rousseau – Idécs, effets* címmel nemzetközi konferenciát tartottak, melynek társszervezői a KAB, A XVIII. Század Kutatóinak Nemzetközi Társasága, valamint a kolozsvári Francia Kulturális Központ. Június 20-án Interkulturális-THÉ kiskonferenciára került sor *Rejtélyek, megjelenítés az irodalom- és színháztudományi kutatásokban* címmel. Szeptember 30. – október 4.

között Mikes Kelemen évfordulót ünnepeltek, melynek keretében tudományos tanácskozársra (meghívottak: Küllös Imola, ELTE, Szilágyi Szilárd, Bukaresti Egyetem, Bányász Melinda, BBTE), kerekasztal-beszélgetésre és Boér Sándor *Gróf Bonneval avagy Az idegenek Konstancinápolyban* című drámájának ősbemutatójára került sor. Október 21-én a Kriza János Néprajzi Társasággal közösen tartottak konferenciát *A kolozsvári (romániai magyar) néprajzkutatás és -kutatás története* címmel. November 26-án A Magyar Tudomány Napja alkalmából a szaksztyály konferenciát tartott. A szaksztyály 2011-es Debüt-díját Jakab Albert Zsolt néprajzkutatónak a *Romániai magyar néprajzi bibliográfia összeállításáért és digitalizálásáért*, valamint Keszeg Anna irodalomtörténésznek *Gyöngyössi János. Szövegek és kontextusok* című kötetéért ítélte oda.

Az elmúlt évben 6 könyvbemutatót szervezett a szaksztyály, ahol az EME és más kiadók köteteit is ismertették az érdeklődőkkel.

Tisztviselők: Egyed Emese elnök, Bartha Katalin Ágnes titkár.

2. A Természettudományi Szaksztyály 2011-es tevékenysége csaknem teljes mértékben megfelelő előzetes munkatervének. A tervezett időpontokban tartották meg havi tudományos előadásait is, ennek értelmében: januárban Pusztay Csaba (*Az emberi tevékenységből származó légköri vízgőz növekvő mennyisége az éghajlatváltozás és a globális felmelegedés fő okozója lehet*), februárban Tellmann Jenő (*Felülrírják-e az élet törvényei a fizika törvényeit?*), márciusban Bódis György (*A génkezelt élelmiszerek hatása az egészségre*), áprilisban Bogdán Imre (*A kutyákról a szakember szemével*), májusban Katona Miklós és Kékedy-Nagy László (*A vörös iszaptól Verespatakig*), júniusban pedig Nagy-Tóth Ferenc (*A kolozsvári tudományegyetem növényélettani kutatásainak jelene és múltja*) adott elő.

Április 15-én a szaksztyály az Agrártudományi Szaksztyállal együtt szervezte meg a Nyárády Erasmus Gyula Emlékület (*130 éve született, 45 éve halt meg Nyárády Erasmus Gyula, Erdély növényvilágának legjelesebb kutatója és feldolgozója*). A nagy formátumú természettudós sokoldalú munkásságát előadókként Bartók Katalin (*Nyárády Erazmus Gyula botanikai munkássága*), Imecs Zoltán (*Nyárády Erazmus Gyula, a geobotanikus*) illetve Farkas Zoltán, az Agrártudományi Szaksztyály titkára méltatták.

Szeptember 30-án került sor, szintén az Agrártudományi Szaksztyállal közös szervezésben a Zsakó János Emlékülésre (*85 éve született Zsakó János*). A Zsakó János születésének 85. évfordulója alkalmából tartott emlékülésen első előadóként Makkai Ferenc beszélt annak jelentőségéről, hogy 2011 az ENSZ határozata alapján a kémia nemzetközi éve. Ezért is volt jelentőségteljes a tudós ve-gyészről az emlékülés által is megemlékezni. Ezt követően dr. Várhelyi Mária tartott előadást *Megemlékezés prof. dr. Zsakó Jánosról* címmel, végül a leszármazottak beszéltek Zsakó Jánosról, az emberről. A rendezvény, akárcsak a Nyárády Erazmus Gyula Emlékülés, nagy érdeklődésnek örvendett.

A szaksztyály legjelentősebb rendezvénye 2011-ben is az MTNE-rendezvényesorozatot keretében illesztett, *Őszi Természettudományi Konferencia '10 (ÖTK-10)* című éves tudományos konferencia volt. Az előadásokra november 26-án az Apáczai Csere János Liceumban, Kolozsváron került sor (60 résztvevő). Összesen 23 bejelentett dolgozat került bemutatásra (1 plenáris előadás és 22 előadás), melyek lefedték mind az öt meghirdetett tudományterületet (biológia, fizika, földtudományok, kémia, környezettudományok). A konferencia munkálatait Wanek Judit, az Apáczai Csere János Liceum aligazgatója nyitotta meg. Nyitóbeszédét követően a szaksztyály nevében *Életek a tudomány és nevelés szolgálatában* címmel Veress Erzsébet szaksztyályi elnök köszöntötte a szaksztyály jeles tagtársait, a 80. évét betöltő Uray Zoltánt, Bárány-Horváth Attilát, Grünwald Ernőt, a 75 éves Kacsó Ferencet, a 70 éves Farkas Györgyöt és Korcsog Mátyást, a 65 éves Szócs Katalint, Lányi Szabolcsot és Vallasek Istvánt. A közös plenáris ülésszakot Uray Zoltán vezette. Ezt követően az előadások a programnak megfelelően három szekcióban zajlottak, a szekcióelnökök: Farkas György (kémia-fizika), Uray Zoltán (biológia), Wanek Ferenc (földtudományok-környezettudományok) voltak.

Az év során továbbá két könyvbemutatóra is sor került, május 16-án, a szerző jelenlétében, Tőkés Béla *Négymenetes spirális erőter (A Bolyaiaktól a Bolyaiakig)* című életrajzi kötetét mutatta be Buchwald Péter. Június 24-én Fodorpataki László növényélettani könyveit mutatta be Nagy-Tóth Ferenc.

A szakosztály elnöki tisztségét a 2012. január 25-én tartott évi szakosztályi közgyűlésen Kékedy-Nagy László vállalta át. A volt elnök, Veress Erzsébet választmányi tag maradt. Uray Zoltán helyett Bartók Katalin lett választmányi tag. A szakosztály titkára továbbra is Katona Miklós.

3. Az Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztály országunkban az egyetlen, rendeltetésre szerint anyanyelvünkön orvos-, fogorvos- és gyógyszerésztudományi művelő egyesület, mely immár mintegy 1250 tagot számlál (2012-ben pedig már 45 új tagot regisztrált). A szakosztály tevékenységének homlokterében tudományos összejövetelek szervezése állt. Ezeknek egy része a szakosztályon belül működő szakcsoportok és területi csoportok szervezésében zajlott, szakmai-tudományos továbbképzők keretében. Tevékenységének hatékonyabbá tételét, a kapcsolattartást és az élénkebb információáramlást segíti elő a szakosztály alelnöke, dr. Szilágyi Tibor és Orbán-Kis Károly választmányi tag által létrehozott és karbantartott szakosztályi honlap: www.emegyszr.ro.

2011. március 25–26-án Székelyudvarhelyen került megrendezésre a nagyszabású *Családorvosi továbbképző* (310 résztvevő), külföldi és hazai előadókkal. A konferenciát (főszerző dr. Balla Árpád) a Családorvosi Szakcsoport a Hargita Megyei Orvos Kollégiummal, a MET és a Pápai Páriz Ferenc Alapítvánnyal közösen szervezte.

Április 7–9. között került sor a 3. szakosztály évi ülészakára, melyet 2011-ben Szatmárnémetiben rendeztek. A tudományos ülészakának 450 résztvevője volt. Ebből mintegy 38 külföldi, főleg magyarországi – budapesti, szegedi, debreceni, pécsi kolléga. Péntek délutántól szombat délig 14 szekcióban közel 150 előadás hangzott el és 16 posztert is bemutattak a résztvevők, amelyek az orvostudomány szinte minden ágát felölelték. A szakosztály által 2005-ben létesített Lencsés György-Ars Medica-díjat a kuratórium dr. Kun Imre egyetemi tanárnak ítélte oda. Hagyományos módon a megnyitó keretén belül adták át a Pápai Páriz Ferenc Alapítvány díját. 2011-ben dr. Egyed Imre egyetemi tanár és dr. Szabó Béla egyetemi tanár vehette át a díjat. A díjazott 40 év alatti fiatal kutató, dr. Mezei Tibor egyetemi tanársegéd volt.

Április 20-án került sor a Korunk folyóirat *Új egészségtudatosság* címet viselő, tematikus számának a bemutatására. Az EME Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztályának szervezésében lezajlott rendezvény helyszíne a Bolyai téri Unitárius Egyházközség tanácssterme volt.

Október 27–29. között a szakosztály választmányának több tagja meghívott előadóként részt vett a Kovászna Megyei Orvosi Kamara által szervezett a VI. Háromszéki Orvosnapokon. A rendezvénysorozat célja a továbbképzés és a vidék orvosi tevékenységének ismertetése volt. A rendezvény résztvevőinek az Országos Orvosi Kamara kreditpontokat biztosított.

November 4-én A Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvénysorozat keretében került megszervezésre *Az orvos- és gyógyszerésztudományi kutatások helyzete Marosvásárhelyen* című rendezvény. Kolozsváron, november 25-én, A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 10. fórumának plénumán Gyéresi Árpád *Gyógyszerésztudományi előadások és közlemények az EMEOGYSZ keretében az újraindulástól napjainkig* című előadása hangzott el. A fórum másnapján a szakosztályi rendezvényen Péter H. Mária (*Ferencz Áron [1880–1954]. Egy kolozsvári gyógyszerész útkeresése a két világháború között*), Péter Mihály (*Orvosok és gyógyszerészek a Romániai magyar irodalmi lexikon kötetében*), Gaal György (*Brandt József – az első kolozsvári sebészprofesszor*), Molnár Endre (*Fogbeültetések – nagy lépés a fogorvostudomány történetében*), Kaucsár Emese (*Régi és új képalkotó eljárások kihívásai a szemészetben*) tartott előadást.

A fogorvos-tudományi szakcsoport a Mogyi Fogorvosi Karának támogatásával november 26-án Marosvásárhelyen tartotta hagyományos, őszi továbbképzőjét, melynek meghívott előadója Dr. Bartha Ferenc volt Budapestről. A több mint 100 résztvevő a buke-resti Fogorvosi Kamara által 8 kreditponttal elismert oklevél birtokába jutott.

2010. december 8–10. között a szakosztály hozzájárult dr. Borsa István és dr. Jeszenszky Ferenc által szervezett, a szakosztály állandó őszi konferenciájaként meghirdetett XV. Erdélyi Orvosnapok megrendezéséhez, közösen a Kolozsvári Akadémiai Bizottsággal, a Hargita megyei Orvosi Kollégiummal és a Csíkszeredai Megyei Sürgősségi Kórházzal. Az igen sikeres háromnapos rendezvény helyszíne a csíksomlyói Jakab Antal Tanulmányi Ház volt, 210 résztvevővel és 14 hazai és külföldi előadóval.

A szakosztály szorosan együttműködik az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságával, a Kolozsvári Akadémiai Bizottsággal, a Magyar Gyógyszerésztudományi Társasággal, amelynek Tanácskozó Testületében Gyéresi Árpád professzor képviseli a szakosztályt. A szakosztály együttműködik a Magyar Egészségügyi Társasággal (MET) Dr. Balla Árpád főorvos, a MET Kárpát-medencei alelnöke segítségével, a magyarországi Országos Alapellátási Intézettel, a magyarországi Országos Gyógyintézeti Központtal, a Studium Alapítvánnyal, valamint a Marosvásárhelyi Magyar Diákszövetséggel. A felsorolt országos és nemzetközi szervezeteken kívül a szakosztály kapcsolatban van olyan helyi alapítványokkal és társaságokkal, mint például a Keresztény Orvosok Szövetsége (KEOSZ), a szilágysomlyói Báthory István Alapítvány, a marosvásárhelyi EMKE, a székelyudvarhelyi Pápai Páriz Ferenc Alapítvány, a szatmárnémeti Szent-Györgyi Albert Társaság.

November 11-én a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Szenátusa tiszteletbeli doktorrá avatta a Dies Academicus alkalmából Nagy Örs és Bocskay István egyetemi tanár urakat.

2012. január 26-án Schmitt Pál Magyarország Köztársasági elnöke dr. Szabó Béla, egyetemi tanárnak és a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem oktatói karának az erdélyi magyar nyelvű orvosképzés elősegítéséért és az erdélyi magyar nyelvű orvosképzés jövőjéért folytatott tevékenysége elismeréseként Magyarország Köztársasági Elnökének Erdemérme kitüntetését adományozta.

Szakosztályunk ebben az évben is pályázatot írt ki az erdélyi magyar orvostanhallgatók tudományos-szakmai képzésének támogatására a szatmárnémeti XXI. Tudományos Ülésszakon való ingyenes részvételre. A beérkezett 25 pályázat közül 20 került elfogadásra.

2006-ban hozta létre szakosztályunk végzős egyetemi hallgatóknak a Csögör Lajos-díjat és oklevelet, melynek kiosztására 2011-ben is az egyetemi éveket záró ballagáson került sor a Vártemplomban. A díj pénzjutalommal és *Csögör Lajos börtönévei* című kötetel állít emléket és követendő példát az egyetemi tanulmányaik során legjobb eredményt elérő végzős hallgatóknak.

A szakosztály területi központjai közül a legélénkebb tevékenység Csíkszeredában, Székelyudvarhelyen, Szilágysomlyón, Nagyváradon és Sepsiszentgyörgyön folyik. Ez elsősorban tudományos rendezvények szervezését és a tagság nyilvántartását jelenti. A területi csoportok rendezvényein a szakosztály rendszerint más szervezetekkel társszervezőként szerepel, mint például a Hargita Megyei Orvoskollégiummal Csíkszeredában és Székelyudvarhelyen, a Szent-Györgyi Albert Társasággal Szatmárnémetiben, a Báthory István Alapítvánnyal és a Magyar Egészségügyi Társasággal Szilágysomlyón.

A szakcsoportok közül igen aktív a fogorvos-tudományi, családorvosi, orvostörténeti szakcsoportban, főként hogy a szakosztályt mint orvostovábbképzőket szervező egyesületet 2011-ben is akkreditálták az országos Orvosi, Gyógyszerészeti és Fogorvosi Kamaráknál.

Az Orvostudományi Értesítő 84. kötetének első száma, illetve első különszáma megjelent, a második nyomdában van. Az Értesítő saját honlapján (www.orvtudert.ro), a 75–78. kötetek

(2002–2005) tartalomjegyzékei, a 78–79. (2005–2006) kötetek román és angol nyelvű összefoglalói, míg a 80–83. (2007–2009), 84/1 különszám cikkei, illetve összefoglalói teljes terjedelemben megtalálhatók. A folyóiratot (dr. Szilágyi Tibor felelős szerkesztő, dr. Mezei Tibor számítógépes szerkesztő) 2008-tól a román oktatási minisztérium (Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior – CNCSIS) mint B kategóriás tudományos kiadványt tartja számon. A 84/1. kötet, valamint a különszám nyomdai költségeit, akárcsak az elmúlt évben megjelent számain, a Gedeon Richter Románia Rt. gyógyszercég fedezte. 2011-től a szakosztály postai úton kézbesíti az Értesítő megjelent példányait (2011-ben 4 számot), a szerkesztőség tervei szerint az elküldendőkhöz is évente kétszer 2-2 számot juttatnak majd el a szakosztályi tagoknak.

A szakosztály további könyvkiadói tevékenységei közé sorolandó a 2011-ben napvilágot látott *Szülészeti és nőgyógyászati patológia* (dr. Horváth Emőke, dr. Mezei Tibor) című kötet megjelenése is 300 példányban.

A választmány 39 személyből álló tagsága (kivételt képez az elnökség, ahol a tisztségeket a továbbiakban is ugyanaz a hat személy tölti be) részben megújult: 17 marosvásárhelyi tag: Jung János, Feszt György, Orbán-Kis Károly, Mártha Orsolya, Kun Imre, Csíki Zsuzsa, Lőrinczi Zoltán, Nagy Őrs, Nagy Előd, Horváth Emőke, Bögözi Bálint, Szabó Béla, Szász József, MMDSZ elnök, Hlavathy Katalin, Kovács Dezső, Gyéresi Árpád, Laczkó Zöld Eszter, illetve 16 területi választmányi tag: Földes Béla (Nagyvárad), Budaházy István (Nagyvárad), Fodor Levente (Négyfalu), Balla Árpád (Székelyudvarhely), Simon István (Gyergyószentmiklós), Vass Zoltán (Szatmárnémeti), Széman Péter (Szilágysomlyó), Albert István (Sepsiszentgyörgy), Incze Anna Katalin (Sepsiszentgyörgy), Zagyva Piroska (Nagybánya), Kelemen András (Kézdivásárhely), Bódisz György (Kolozsvár), Dénes Lázár (Kovácsna), Borsa István (Csíkszereda), Csutak Mária Magdolna (Csíkszereda), Fehér István (Székelyudvarhely).

Tisztségviselők: Egyed-Zsigmond Imre elnök, Tatár Márta, Sipos Emese, Szilágyi Tibor alelnökök, Mártha Krisztina titkár, Szatmári Szabolcs jegyző.

4. A Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztály a 2011-es évben is folytatta tudomány-népszerűsítő előadássorozatait, azonban más irányú tevékenységeket is kezdeményezett. Az elmúlt évben 12 szakosztályi rendezvényt, elsősorban felolvasóelőleket tartottak. A szakosztály meghívott előadói a következő neves külföldi szakemberek voltak: dr. Belyác Iván (Pécsi Tudományegyetem): *Nemzetközi pénzügyi krízis és nemzeti tévedések a válságkezelésben*; dr. Fertő Imre (Corvinus Egyetem): *Hogyan növekednek a farmok. Franciaország, Magyarország és Szlovénia példája*; dr. Horváth Gyula (MTA Regionális Kutatások Központjának főigazgatója, Pécsi Tudományegyetem): *A tudomány decentralizálása Európában*. Ugyanakkor a hazai szakemberek közül is kiváló előadók voltak a szakosztály meghívottjai, elsősorban a Babeș-Bolyai Tudományegyetem, valamint a Sapientia EMTE tanári közösségéből. Színvonalas előadások hangzottak el: Molnár Judit: *A főáramlatú közgazdaságtan-elméletek gyakorlati alkalmazhatósága*; Veres Valér: *Románia demográfiai helyzete 1990–2009 között*; Péter László: *Szegénység és makrotársadalmi folyamatok a rendszerváltás után Romániában*; Szócs Emese: *A fenntartható vidékfejlesztés vizsgálata*; György Tímea: *Kitekintés az Európai Unió kutatáspolitikájára*. Mikó Imre születésének 100 éves évfordulója alkalmából megemlékezést tartottak a szakosztály tagjai.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben című rendezvénysorozaton a szakosztályt a plenáris ülésen dr. Vincze Mária képviselte *Gondolatok az erdélyi magyar közgazdasági és társadalomtudományi kutatások jelenéről és jövőjéről* című előadásával. A szakosztály közgazdaságtudományi szekciója december 9-én tartotta éves tudományos konferenciáját, melynek témája *A közgazdasági és jogtudományi kutatások helyzete az erdélyi magyar nyelvű oktatási központokban a rendszerváltás után* volt. A következő előadások hangzottak el: dr. Kovács Gyöngyvér: *A közgazdasági kutatások helyzete a BBTE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar magyar tagozatán*; dr. Fazakas József: *A BBTE sepsiszentgyörgyi kihelyezett karán folyó kutatások*; dr.

Veress Emőd: *A jogtudományi kutatások helyzete a Sapientia kolozsvári karán*; dr. Elek Sándor: *Kutatási eredmények a Sapientia csíkszeredai karán*; dr. Biró András: *A közgazdasági kutatások helyzete a Partiumi Keresztény Egyetemen*. Az előadásokat élénk vita követte. A konferencia kimagasló eseménye volt dr. Csaba László az MTA tagja, a CEU egyetemi tanárának előadása *Az Európai Unió válsága és az európai tanulmányok helyzete* címmel.

A szakosztály a Sapientia EMTE Jogtudományi Tanszékével közösen tartotta december 8-án a második *Római jogi hagyomány és modern magánjog* nemzetközi konferenciát, amelyre a Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvénysorozat keretei közt került sor. Az előzetesen leszogett tematikában meghirdetett esemény előadói Romániából és Magyarországról érkeztek, ezáltal nemzetközi jellegű szakmai rendezvénné bővült, az előadók között megemlíthetjük dr. Molnár Imrét (Szegedi Tudományegyetem, ÁJK), dr. Nótári Tamást (Károli Gáspár Református Egyetem, ÁJK), illetve a Sapientia EMTE oktatóit: dr. Veress Emődöt, dr. Sztranyiczki Szilárdot, Kokoly Zsoltot, Pantilimon Richárdot és Székely Jánost. A rendezvényen népes hallgatóság vett részt: a Sapientia EMTE és a BBTE Jogtudományi Karának hallgatói és szakkollégistái (Jurátus Kör, Mikó Imre Jog- és Közgazdaságtudományi Szakkollégium) mellett szép számmal képviseltették magukat a Kolozs Megyei Ügyvédi Kamara ügyvédei, ügyvédi asszisztensek és más szakemberek. A konferencián csoportos könyvbemutatóra is sor került.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 10. fóruma keretei közt a szakosztály társadalomtudományi szekciója november 26-án tartott tudományos ülésszakot, amelyen pszichológia, neveléstudomány, szociológia, politikatudomány és politikai filozófia témakörben hangzottak el előadások. Előadók: Ozsváth Judit, Veress Enikő, Bodó Barna, Bognár Zoltán, Székely István Gergő, Csetnek Tímea Tünde, Draveczky Tímea, Bakk Miklós, Ilyés Szilárd Zoltán, Szász Alpár Zoltán.

Szintén nagyszerű szakosztályi rendezvénynek számít a június 15-én tartott kerekasztal-megbeszélés PhD hallgatóknak.

A szakosztály keretében folytatódott a vidékfejlesztési kutatás is: *Fenntartható vidékfejlesztést szolgálnak az európai uniós támogatások? Eredmények és hiányosságok a fenntartható vidékfejlesztés megvalósításának tervezése és szervezése terén* címmel Szócs Emese (doktorandus, BBTE, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar, Kolozsvár) és dr. Vincze Mária (egyetemi tanár, BBTE, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar, Kolozsvár) tartottak előadást.

A szakosztály már 2010 folyamán megkezdte a tagság nyilvántartásának aktualizálását, és folyamatban van más közgazdasági profilú szervezetekkel (RMKT, KAB Közgazdasági Szakbizottsága) való együttműködés kiépítése is. Eredményként értékeljük a sepsiszentgyörgyi fiókegyesület létrehozását, és folyamatban van a nagyváradai fiókegyesület megszervezése is.

Tisztségviselők: Vincze Mária elnök, Biró Báborka titkár.

5. A Műszaki Tudományok Szakosztály a 2011-es évben is következetesen fontosnak tartotta a már beindított programok folytatását, támogatását, az ezekhez szükséges eszközök és keretrendszerének kiépítését. Január 26-án jött létre azon együttműködési megállapodás a Dunaújvárosi Főiskola Műszaki Intézetének Anyagtudományi Tanszéke és a szakosztály között, melynek eredményeként az említett felsőoktatási intézmény anyagvizsgáló laboratóriuma eszközei közül főként mikroszkópokat adományozott a szakosztálynak. Az adományozási szerződést dr. Kadocska László adta át a szakosztály elnökének, az eseményen jelen volt Valenta László, a Műszaki Intézet igazgatója, valamint dr. Verő Balázs professzor, a Magyar Tudományos Akadémia anyagtudományi és technológiai bizottságának elnöke. E megállapodás elindítója egy együttműködési folyamatnak.

A Bányászati és Kohászati Lapok februári számában¹ megjelent a szakosztály kutatási programjának bemutatása (*A műszaki örökség feltárása, kutatása és védelme Erdélyben I*).

¹ http://ombkenet.hu/bkl/kohaszat/2011/kohaszat2011_02_11.pdf

Március 24–25-én tartották a Fiala Műszakiak XVI. Nemzetközi Tudományos Ülésszakát (a rendezvény fővédnöke Pálinkás József, az MTA elnöke), mely továbbra is megőrizte népszerűségét, mivel tudományos bizottsága 88 dolgozatot fogadott el 145 erdélyi, magyarországi és felvidéki szerzőtől. Az ülésszak 2 plenáris előadással (Tisza Miklós a Miskolci Egyetem és Imecs Mária a Kolozsvári Műszaki Egyetem professzora) és egy könyvbemutatóval (Pokorádi László, Bera József, a Debreceni Egyetem tanárai mutatták be legújabb *Helikopterzaj elmélete és gyakorlata* c. kötetüket) kezdődött, majd 6 szekcióban folytatódott, ahol 80 előadás hangzott el. Az esti záróünnepélyen Roosz András akadémikus nyújtotta át a Miskolci Egyetem adománylevelét, melyben az intézmény 2 mikroszkópot kíván adományozni az EME Műszaki Tudományok Szakosztályának az anyagtudományi laboratórium kialakítására. Az adományozott eszközök átvételére a megfelelő helyiség kialakítása után az idén kerül sor. A rendezvény vendégei voltak: Németh Tamás, az MTA főtítkára (aki köszöntőbeszédet mondott), Csépe Valéria, az MTA főtítkárhelyettese, illetve a Kolozsváron ülésező MTA felügyelőbizottsága. A konferencia másnap kalotaszegi körúttal záródott.

A konferencia teljes kötete (illetve az előző 15 kötet is), valamint a benne közölt tanulmányok egyenként hozzáférhetők az Erdélyi Digitális Adattárban.²

Az elmúlt évben két alkalommal került sor a szakosztály immár hagyományossá vált nyári rendezvényére, a technikatörténeti alkotótábor lebonyolítására. Július 11–26. között valósult meg a szakosztály, a területi építészakadémiák és az erdélyi ferences rendtartomány együttműködésében, Guttmann Szabolcs építész szakmai irányításával, az V. Technikatörténeti Alkotótábor. A rendezvény házigazdája Orbán Szabolcs, az erdélyi ferences rendtartomány vezetője volt, aki figyelemmel követte a táborban zajló munkákat, előadásokat. A tábor a műépítész hallgatók szakmai gyakorlatára biztosított keretet. Ekkor a kolozsvári ferences templom és kolostor épületeit a budapesti, kolozsvári és a nagyváradai műszaki egyetemről összegyűlt építészhallgatók mérték fel egyetemi oktatók irányításával. A kéthetes rendezvény alatt a szakmai gyakorlat mellett a szervezők fontosnak tartották a színvonalas előadásokat, a gyakorlati oktatást és a tanulmányi kirándulást is.

Augusztus 22–28. között hatodik alkalommal szervezte meg a szakosztály a Technikatörténeti alkotótábor Háromszéken. Az előző négy évben a Technikatörténeti Alkotótábor résztvevői Kalotaszeg térségéhez tartozó műszaki örökség feltárását és felmérését végezték el, melynek eredményei a Tudomány- és Technikatörténeti Füzetek sorozat kötetekben jelentek meg. Augusztusban a tábor helyszíne Háromszékra került át, és célja a helyi vasgyártás és malomipar feltérképezése volt. A résztvevők a bodvaji és erdőfüleli régi vashámorokat és a kisbaconi, még ma is működő vízimalmot keresték fel, megtekintették a helyi múzeumok technikatörténeti gyűjteményeit is. Ugyanakkor helyi szakemberekkel is felvették a kapcsolatot, akiket bevonnak a kutatási munkába. A helyszíni terepszemle során begyűjtött mintákat archeometallurgiai vizsgálatoknak vetik alá a szakosztály kutatói, ezek eredményeivel szeretnék elősegíteni, kiegészíteni a korábbi kutatásokat.

A nagyváradai Partiumi Keresztény Egyetem volt a házigazdája a Magyar Fialak Határok Nélkül Alapítvány második Kárpát-medencei ipartörténeti konferenciájának, az alapítvány felkérésére a szakosztály műszaki örökségvédelmi tevékenységét mutatta be a szakosztály elnöke.

November 12–13-án terepmunkára került sor, melynek célja a kolozsvári Szent Mihály-templom, valamint a ferences templom toronykutatása, a mérésekbe a szakosztály technikatörténeti csoportjának tagjai mellett három diákot is bevontak.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben fórum plenáris ülésén Gyenge Csaba professzor, az EME alelnöke számolt be a kutatás és az oktatás terén az elmúlt húsz évben elért fontosabb erdélyi magyar műszaki eredményekről, előadásának méltó kiegészítései voltak a rendezvény másnapján megtartott XII. műszaki tudományos ülésszak előadásai. A szakosztályi

rendezvényen 29 szerző 18 előadása hangzott el. Az előadások párbeszédre serkentették a jelenlevőket, szó volt a kutatási eredményekről, a jövő irányvonalainak felvázolásáról és a lehetséges további szakmai kapcsolatok kialakításáról a műszaki tudományok terén.

A szakosztály közös kutatásokat végzett a 2011-es évben is az Óbudai Egyetemmel és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemmel, eredményeit közös tanulmányokban publikálták (hazai és nemzetközi fórumokon), illetve a szakosztály Műszaki Tudományos Füzetek sorozatában. A technikatörténeti és anyagtudományi szakkörök kutatási tevékenységét továbbra is támogatta a szakosztály (ösztöndíjasok: Gagyi László Csaba III. éves, valamint Bimbó Áron, Bíró Zoltán, Szekeres Péter IV. éves egyetemi hallgatók).

Az elmúlt évben a Műszaki Tudományos Füzetek és a Tudomány- és Technikatörténeti Füzetek egy-egy újabb kötete jelent meg, valamint a Műszaki Tudományos Füzetek XVI. konferenciakötete. A kötetekről tételesen az EME kiadványairól szóló fejezet számol be.

2011. december 9-én a szakosztály Maros Dezső professzortól, az egyesület alapító/tiszteleti tagjától búcsúzott. A szakosztályi közgyűlésen Baki Hari Zoltán Gábor titkár lemondott.

Tisztségviselők: Bitay Enikő elnök, Máthé Márton, Márton László alelnökök, Szilágyi Júlia titkár.

6. A Matematikai és Informatikai Szakosztály a BBTE és a Sapientia EMTE oktatóival, a Farkas Gyula és a Mitis Egyesületekkel, a Matlap közösségével, a Radó Ferenc Matematikaművelő Társasággal, valamint a KAB Matematika, Informatika, Fizika és Csillagászati Szakbizottságával közösen szervezett konferenciákat, tudományos ülésszakokat, továbbképzőket és szakmai versenyeket. Ennek eredményeként 2011 végén igen mozgalmas, számos tevékenységet magában foglaló évet zárt.

Április 8-án dr. Németh Sándor, az MTA tagja tartott előadást *Kúpok metrikus projekcióira vonatkozó dualitási tétel* címmel.

Ezt követően május 14-én a Sapientia EMTE adott otthont az ECN nemzetközi programozói versenynek, melynek szervezésében a szakosztály tagjai is részt vettek. Május végén a BBTE mesterképzős hallgatói kutatási projektjeiket mutatták be.

Június 5-én került sor Marosvásárhelyen a szakosztály, a Mitis Egyesület, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem és a Kolozsvári Akadémiai Bizottság közös szervezésében a 3. Sapientia Matinfo Konferenciára.

Október 6-án az EME székházában került sor dr. Kiss Sándor *A matematika szolgálatában. Radó Ferenc életpályája* című könyvének a bemutatójára.

A szakosztály 2011-ben a Kolozsvári Akadémiai Bizottság, a Radó Ferenc Matematikaművelő Társaság és a Farkas Gyula Egyesület a Matematikáért és Informatikáért egyesületekkel közösen szervezte meg a második *Matematika és Informatika Alkalmazásokkal* konferenciát, a Magyar Tudomány Napja Erdélyben fórum keretében. A konferenciára Szóvátán november 4–6. között került sor. Összesen 16 előadás hangzott el a matematika, tudománytörténet, illetve didaktika témakörökben. Ebben az évben került először megrendezésre a konferencia részeként a Matlap-találkozó. A bevezető előadásokban, illetve az azt követő vita során a résztvevők hangsúlyozták a Matlap ifjúsági matematikai folyóirat szerepét az elemi és középiskolai oktatásban. A rendezvény legünneplésebb része a Farkas Gyula Emlékérem átadása volt. A matematikai és informatikai ismeretterjesztés terén kimagasló munkásságú romániai magyar szakembereknek járó elismerést 2011-ben három középiskolai tanár (Csikszeredából, Marosvásárhelyről, illetve Máramarosszigetéről) vehette át. A konferencián több mint negyven személy vett részt.

A szakosztály az év utolsó eseményeként, december 15-én a KAB Matematika, Informatika, Fizika és Csillagászati Szakbizottságával közösen emlékkoszorút helyezett el Bolyai János kolozsvári szülőházánál.

Tisztségviselők: Bege Antal elnök, Darvai Zoltán titkár

² <http://eda.eme.ro/handle/10598/11012>

7. Az Agrártudományi Szakosztály tagjai január 15-én *Gondolatok a szőlőről és a borról* címmel tartott közös rendezvényt a Bölcsész- és Történettudományi Szakosztályal, valamint a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Spectator Media Szakkollégiumával, amelyen Papp Péter a szőlőről és a 2010-es Erdély hegyaljai (Enyedi) borokról beszélt, majd Lázár László vitetett képes előadásban mutatta be a különböző szőlőfajtákat, az eseményt a THÉ Trupp Egyetemi Irodalmi Színpad előadása tette színesebbé. Február 11-én Dan Magdun tartott vitetett képes előadást *Városkertészet Malmóttól Göteborgig* címmel, amelyen az érdeklődők a szakszer park és városkertészet titkaiba nyerhettek betekintést. Február 26-án újabb közös rendezvényre került sor a Bölcsész- és Történettudományi Szakosztályal, ahol dr. Wagner István ismertette újabb kutatási eredményeit *Új kolozsvári rózsafajták* címmel, az eseményen irodalmi összeállítással közreműködött a THÉ Trupp Egyetemi Irodalmi Színpad.

Március 5-én a *Nyárádszeredai Kertésznepokra* került sor, amely immár hagyományossá vált közös rendezvény a Budapesti Corvinus Egyetem Nyárádszeredai Levelező Tagozatával és a Romániai Magyar Kertészársasággal. Az eseményen az érdeklődők szakmai előadásokon, termékbemutató vásáron, magbörzén vehettek részt, könyvstandokat tekinthettek meg. A szakosztály tagjai március 14-én dr. Csapó József talajtanprofesszorra emlékeztek születésének 100. évfordulóján, ahol dr. Jakab Sámuel tartott előadást. A rendezvényen ifj. dr. Csapó József, valamint fia és leánya is részt vettek. Április 8–9-én a Sapientia EMTE Műszaki és Humántudományok Kar Kertész-mérnöki Tanszékével közösen tartották az I. Erdélyi Kertészet és Tájépítész Konferenciát. Április 11-én a Természettudományi Szakosztályal közösen vettek részt a *Nyárády Erasmus Gyula botanikus emlékezete* című rendezvényen, melyen Farkas Zoltán, Bartók Katalin és Imecs Zoltán tartottak előadást. Május 19-én Hettig Andrea, a kolozsvári Agrártudományi és Állatorvosi Egyetem Állattenyésztési és Biotechnológiai Karának doktorandusa *Sertés peteszejtek krioprezervációja gyorsfagyasztásos szilárd felületen* című doktori disszertációját mutatta be. Szeptember 27-én dr. Kolozsvári Zoltán tartott előadást *Városok, botanikus kerti séták* címmel, amelyben több nagyváros botanikus kerti ritkaságaira hívta fel a figyelmet. A szakosztály november 26-án tartott konferenciát A Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvénysorozat keretei közt, a Sapientia EMTE kolozsvári környezettudományi és a marosvásárhelyi kertész-mérnöki szakával közösen. A konferencián 16 előadás hangzott el igen változatos témakörben, melyek az agrártudomány kortárs problémáira, hiányosságaira hívták fel a figyelmet, valamint a jövő lehetőségeire.

Tisztségviselők: Farkas Zoltán elnök, Nyárádi Imre István alelnök, Lázár László titkár.

Ifjúsági szakcsoportjaink

A **GEKKO** (Geológus Egyetemisták Kolozsvári Kutató Osztálya) a 2011-es év folyamán Nagy Réka elnök, Dénes Réka-Ildikó alelnök és Nagy Orsolya-Réka titkár vezetésével fejtette ki tevékenységét. A szakcsoport a tőle immár megszokott módon külföldi előadók közreműködésével rövid kurzusokat szervezett parányóslánytani, geotechnikai, geofizikai és hidrogeológiai témakörökben, valamint terepgyakorlatokkal egybekötött túrákat.

Július 27–31. között került megrendezésre a Szeltersz völgyében az éves Gekko-tábor, amelyen 35 diák vett részt. Nagy népszerűségnek örvendett az október 4–6. között Szindén megszervezett gólyatábor is. A GEKKO tagjai ezenkívül konferenciákon (Bányászati, Kohászati és Földtani Konferencia, Országos Tudományos Diákköri Konferencia stb.) is részt vettek.

A folyó évi tervek között szerepelnek: túraszervezések Kolozsvár (és nem csak) környékének földtana megismerése céljából, valamint gyűlések, diákelőadások. A GEKKO-val kapcsolatos információk, további programok, illetve az eddigi rendezvényeiről szóló információk, fényképek a szakcsoport honlapján – www.gekko.ro – találhatók.

A **KoMaTe** (Kolozsvári Magyar Történészhallgatók Egyesülete) 2011-ben is az elmúlt évekhez hasonlóan, havi rendszerességgel szervezte meg szakkörei tevékenységeit, valamint filmvetítésekkel egybekötött szakosztályi előadásait, tagjai pedig számos konferencián vettek részt előadóként, szervezőként.

2011 márciusában került sor a tisztújító gyűlésre, ennek értelmében a szakcsoport elnöke: Markaly Aranka, alelnökök Simon Norbert és Laczkó Nándor. Az új vezetőség irányítása alatt számos rendezvényre került sor, melyből főként a szakkörök tevékenységét érdemes kiemelni. Az akadémiai év folyamán rendszeresen zajlott ókor (szakkörvezető Kiss Tímea), középkor (szakkörvezető Gordán Edina), újkor (szakkörvezetők Bodó Renáta és Bányai Eszter) és jelenkor szakkörökön (szakkörvezető Fodor János) közel 20 előadás hangzott el.

A szakcsoport elnöke, Markaly Aranka, valamint a jelenkor szakkör vezetője, Fodor János önkéntesként vállaltak aktív szerepet az augusztusban Kolozsváron megrendezett Nemzetközi Hungarológiai Konferencián.

Az év végén, december 16–18. között szervezték meg a szakcsoport legfontosabb évi rendezvényét, a KoMaTe-napokat. A rendezvény első napján került sor az előadásokra. Az előadók között egyetemi oktatók, diákok és magiszteri hallgatók egyaránt szerepeltek (Molnár Zsolt, Lupescu-Makó Mária, Vekov Károly, Rüszt-Fogarasi Enikő, Kovács András, Nagy Róbert, Simon Norbert, Fodor János, Gurka-Balla Ilona, Mátyás Zoltán). A vetélkedőkkel, bemutatókkal színesített napokat egy arisztokrata bál zárta.

A 2010-ben az EME és a KMDSZ között létrejött egyezmény eredményeként az ifjúsági szakcsoport, habár a KMDSZ égisze alá tartozik, szakmai, tudományos téren az EME által képviselt értékeket tartja szem előtt. Ennek a szoros együttműködésnek köszönhető az is, hogy a szakcsoport 1995-től folyamatosan bővülő könyvtára az EME Jókai utcai székházában, a Pósta Béla Egyesület irodájában található. Az egyetemi jegyzeteket, szakkönyveket s hasznos kézikönyveket tartalmazó könyvtárat nem csupán a KoMaTe-tagok, hanem a Történelem Kar hallgatói, de akár más egyetemek hallgatói is igénybe vehetik.

A KoMaTe-vel kapcsolatos információk, további programok, illetve az eddigi rendezvényeiről szóló információk, fényképek a Szabó Csaba által szerkesztett honlapon – <http://komate.wordpress.com/> – találhatók.

Fiókegyesületeink

Az EME **marosvásárhelyi fiókszervezete** tevékenységében a 2010. januári közgyűlésen elfogadott munkatervet követte.

A marosvásárhelyi fiókszervezet tudományos tevékenységet végző tagjainak jelentős része, elsősorban a természet- és műszaki tudományok művelői, de az I. szakosztályhoz tartozó tagjai is munkásságukat különböző szakmai intézményekben, egyesületekben vagy egyéni úton, szabadidejükben fejtik ki. Például a történészek a marosvásárhelyi Borsos Tamás Egyesületben, a néprajzosok a Kriza János Néprajzi Társaságban. Így tehát a szakmai szempontból aktív tagok egyéb tudományos intézmények által szervezett hazai és külföldi tudományos megnyilvánulásokon vesznek részt, valamint több tanulmányt közölnek szakmai folyóiratokban és tanulmánykötetekben. Mindezek mellett a tapasztalt kutatók rendszeres tanácsadást nyújtottak a pályakezdő fiataloknak és másoknak is. A marosvásárhelyi fiókegyesület ezt a tevékenységet tekinti a tudományos ülészek mellett egyik legfontosabb feladatának. Ennek a tevékenységnek egyik konkrét megnyilvánulási formája a tanulmányok lektorálása, illetve a szerzők kutatási tevékenységében való segítségnyújtás. A fiókszervezet elnöke, Pál-Antal Sándor akadémikus pedig több szakmai és művelődési rendezvényen is képviselte a vásárhelyi fiókot, valamint az EME-t.

A fiókegyesület meghívására 2011. május 12–15-én Takács Péter debreceni egyetemi tanár tartott előadásorozatot Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen és Csíkszeredában. Előadásainak középpontjában a 19. század eleji Székelyföld története állt.

A fiókegyesület 2011. november 12-én Nyárádszeredában tudományos ülésszakot szervezett A Magyar Tudomány Napja Erdélyben keretében (szervezők Pál-Antal Sándor és Simon Zsolt). A *tudomány szolgálatában* című konferencián meghívottként részt vett Zsigmond Barna Pál, a Magyar Köztársaság csíkszeredai főkonzulja, a marosvásárhelyi református és unitárius esperes, a kolozsvári unitárius esperes, a helyi vezetőség és népes hallgatóság. Az egész napos ülésszakon előadást tartott Egyed Ákos akadémikus, Sipos Gábor, az EME elnöke, Rűsz-Fogarasi Enikő, Pál Judit (Kolozsvár), Garda Dezső (Gyergyószentmiklós), Józsa András (Szováta), Novák Csaba Zoltán, Soós Zoltán, Györfi Zalán, Simon Zsolt, Tamási Zsolt (Marosvásárhely), Zepeczánér Jenő (Székelyudvarhely), Balázs Lajos (Csíkszereda), Csáki Árpád és Szekeres Attila (Sepsiszentgyörgy) egyetemi tanárok és tudományos kutatók, valamint Pál-Antal Sándor akadémikus, a marosvásárhelyi fiókszervezet elnöke. A rendezvényt az EME kolozsvári központján keresztül a Communitas Alapítvány, helyi viszonylatban pedig a nyárádszeredai polgármesteri hivatal támogatta.

A **Zilah és Vidéke Fiókegyesület** lassan már másfél évtizede működik. Tevékenységét több más (főleg helyi) kulturális szervezettel együtt fejti ki, melyekkel sikerült jó partneri kapcsolatot teremtenie, főként mivel több tagtársa más egyesületen belül is tevékenykedik, akár vezetőségi tagként is (pl. a zilahi EMKE – Lakóné Hegyi Éva, Bajusz István; Tövishát Kulturális Társaság, Szilágycseh – Vida Katalin stb.).

A fiókszervezet a 2011-es év folyamán sok helyi kulturális rendezvényen vett részt (esetenként hozzájárulva a szervezéshez is), mint március 15-én, a magyar nemzeti ünnepen; a történelmi évfordulók megemlékezésein; a szilágysomlyói *Báthori-napokon*; a szilágycsehi *Tövishát-napokon*; a zilahi *Szüreti napokon*, a Megyei Múzeum rendezvényein; A *költészet tavaszán*, a *Városnapokon* stb. A fent említett rendezvényeken a fiókegyesület a zilahi EMKE-vel, a Pro Zilah Egyesülettel, a szilágysomlyói EME-fiókegyesülettel, a szilágysomlyói Báthori István Alapítvánnyal, a szilágycsehi Tövishát Kulturális Társasággal, a Hepehupa művelődési folyóirattal, a zilahi Megyei Múzeummal, valamint a Pósta Béla Egyesülettel működött közre.

2011. május 14-én került sor a Fiókegyesület évi nagy rendezvényére, a *Szilágyságkutatás Napjára*. A VIII. alkalommal megszervezett tudományos ülésszakknak ezúttal egy hagyományos szilágysági bortermelő falu, Szilágyballa adott otthont. A *szőlő és a bor Szilágyság történelmében* című rendezvényen 9 tudományos előadás hangzott el, melyek elsődlegesen a szilágysági szőlészet történetéhez kapcsolódtak, hangsúlyozva a Szilágyság vidékfejlesztési lehetőségeit, akár a borturizmus vagy a helyi borok népszerűsítése révén. A rendezvényt Sipos Gábor EME-elnök nyitotta meg, majd elsőként Péntek János, a KAB elnöke szólalt fel, aki előadásában az agrároktatás erdélyi helyzetét elemezte. Csávossy György előadásában a szilágysági szőlőtermelésről értekezett, Szabó T. E. Attila Báthory István főszaķácsának receptjeiből válogatott egypár borral készült ingyencsésget. Egyed Ákos a 18. századi filoxerajárványról, Pécsi L. Dániel a szőlő és bor ábrázolásáról tartott előadást. Kovács Adorján és Talpas János a borturizmus jövőjéről, Zsigmond Attila pedig a bor egyháztörténeti vonatkozásairól értekezett. Az előadásokat követően került kiosztásra a Petri Mór-díj, melyet 2011-ben Szőke Anna kulturális referens, László László és Kovács Kuruc János vehette át.

A rendezvényt a Szilágy Megyei Művelődési és Művészeti Alapítvány, a Communitas Alapítvány, InfoGraph Kft, az RMDSZ Szilágy megyei szervezete és több magánszemély is támogatta.

Szeptemberben, az iskolakezdés apropójaként, az EMKE-vel közösen, régi tanszereket, tankönyveket és egyéb iskolai felszereléseket bemutató kiállítást rendezett *Nagyszüleink iskolája* címmel.

A **szilágysomlyói fiókegyesület** 2011. január 28-án tartotta meg éves közgyűlését. A gyűlésen elfogadták dr. Széman Péter elnök beszámolóját a 2010-es megvalósításokról, valamint megtárgyalták és jóváhagyták a 2011-es munkatervet. Széman Péter elnök februárban az EMEOGYSZ, majd márciusban az EME-közgyűlésen képviselte a fiókegyesületet, április 7–9-én pedig az EMEOGYSZ Szatmárnémeti Tudományos Ülésén dolgozatot mutatott be. A fiókegyesület 13 taggal vett részt a III. szakosztály eme kiemelkedő rendezvényén.

Májusban az erdélyi művelődési élet egy jeles képviselőjére, Szentimrei Jenőre emlékezett a fiókegyesület, mely rendezvényre május 20-án, a Báthory István Könyvtár napján került sor.

A Báthory Napok keretében, szeptember 24-én került megrendezésre, immár XVIII. alkalommal az Orvostudományi Továbbképző, melyen a kilenc előadást vitafórum követett, és 146 külföldi és Erdély 9 megyéjéből érkezett résztvevő részesült a Román Orvosi Kamara kreditpontjaiban. A Báthory Napok keretében az orvostovábbképzőt október 1-jén az RMPSZ-szel közösen szervezett XI. Pedagógus Továbbképző követte.

November 18-án a fiókegyesület Liszt Ferenc-emlékestet szervezett a Báthory István Alapítvánnyal közösen. Előadást tartott dr. Angi István zeneesztéta, zongorán közreműködött Szép Balázs.

A **gyergyószentmiklói fiókegyesület** a 2011-ben két konferenciát és számos író-olvasó találkozót szervezett. Április 6-án került sor az év első konferenciájára, *Helytörténeti értékeink* címmel. A résztvevők ifjú történészek, történelemtanárok voltak. Május 11-én zajlott a *Néprajztudomány közösségünk szolgálatában* című konferencia. A rendezvény előadói között ott találjuk Balázs Lajost, Farkas Irént (Csíkszereda), Kissné Portik Irént, valamint Garda Dezsőt (Gyergyószentmiklós).

A gyergyói fiókszervezet tagjai előadásaikkal részt vettek az augusztus végén Kolozsváron megszervezett Hungarológiai Kongresszuson, ezt követően szeptemberben Sepsiszentgyörgyön, a Demény Lajos emlékére szervezett *Kastélyok, udvarházak és lakóik a régi Székelyföldön* című nemzetközi történészkonferencián, illetve a Magyar Tudomány Napja tiszteletére szervezett tudományos rendezvényeken is. A gyergyói fiókegyesületet novemberben a marosvásárhelyi fiókegyesület által szervezett nyárádszeredai történészkonferencián Garda Dezső képviselte.

A gyergyói fiókszervezet, akárcsak az elmúlt esztendőben, nagy hangsúlyt fektetett a tudomány népszerűsítésére, erről tanúskodik az év folyamán megrendezett 12 könyvbemutató is. A helyi demokráciaközpont által meghirdetett könyvkiadást támogató pályázat sikeres elbírálásának eredményeként a gyergyói nemzetközi történészkonferenciákon elhangzott előadásokból önálló kötetet szerkesztett *A mezővárostól a rendezett tanácsú városig* címmel. A kötet bemutatására Gyergyószentmiklóson a városi könyvtárban, Sepsiszentgyörgyön a Székely Nemzeti Múzeumban, Kolozsváron az EME székházában (Sipos Gábor), Budapesten pedig a Történeti Intézetben (Fónagy Zoltán) került sor.

Az EME gyergyói fiókszervezete társszervező volt az Erdélyi Múzeum-Egyesület és a felsőoktatási intézmények közti együttműködésben, melynek során a BBTE gyergyószentmiklói kihelyezett tagozatának 17 hallgatója részt vállalt abban a kérdőíves gyűjtésben, melynek célja a XXI. század eleji Gyergyó, Sóvidék, Felcsik anyagi kultúrája sajátosságainak feltérképezése volt.

Kutatóműhelyek

Intézményünk tudományos tevékenységet folytató műhelyeket, szakcsoportokat is támogat. Székházunkban továbbra is helyet adtunk a Pósta Béla Egyesületnek, ezáltal hozzájárulva működéséhez. Az egyesület a romániai magyar régészek reprezentatív szervezete, alapvető célkitűzései között jelöltje meg a történeti, művelődéstörténeti, régészeti, telepü-

léstörténeti kérdések kutatását és az erre irányuló tevékenységek támogatását, a műemléki és muzeális értékek kutatását és megóvását, valamint az egyetemi szintű régészet- és történelemoktatás segítését.

A *Pósta Béla Egyesület* régészeti és archeometriai kutatócsoportja szervesen együttműködik az Erdélyi Múzeum-Egyesülettel. A két intézmény közös, hosszú távú projektekben vesz részt, ugyanakkor kutatópontot tart fent, amelynek az Erdélyi Múzeum-Egyesület biztosít helyet. Az egyesület szervezésében a 2011-es évben tovább folytatódtak a Porolissumon (dr. Bajusz István az egyesület igazgatójának irányításával), illetve a Nagykároly-Bobáld tellen zajló régészeti feltárások (dr. Molnár Zsolt egyetemi adjunktus irányításával). Az év során számos gyakorlati foglalkozás folyt a régészeti anyagismeret, illetve régészeti rajzkészítés (Apai Emese doktorandusz), valamint a régészeti feldolgozás (nagykárolyi múzeum) terén. Ismételten sor került a Pósta Béla Szakkollégium keretében folyó hallgatói képzésekre, terepkutatásokra is. Az egyesület tanulmányutakat szervezett, és tapasztalatcseréken való részvételi lehetőségeket teremtett a Babeş–Bolyai Tudományegyetem hallgatóinak. A Bethlen Gábor Alap, a Communitas Alapítvány és a Romániai Kulturális Örökség és Kutatási Minisztérium támogatásának köszönhetően az erdélyi térség társadalomrégészeti kutatását célzó programjait 2011-ben is sikeresen megvalósította. 2011 novemberében került sor a Pósta Béla Egyesület, az Erdélyi Múzeum-Egyesület és a Gyergyószentmiklósi Tarisznyás Márton Múzeum szervezésében a *IX. Erdélyi Magyar Régészeti Konferenciára*, amely az erdélyi és magyarországi szakemberek tudományos párbeszédének biztosított keretében. 2011-ben az Erdélyi Múzeum-Egyesülettel és az Entz Géza Alapítvánnyal közösen sor került a *Dolgozatok az Erdélyi Múzeum Érem- és Régiségtárából* III. kötetének (Új sorozat) kiadására.

Az EME programjai

2011-ben az Erdélyi Múzeum-Egyesület a következő hosszú távú programokat működtette stratégiai céljainak megvalósítása érdekében:

I. Kutatóintézetünk, kutatási programjaink

Az EME Kutatóintézete elsősorban az ún. nemzeti tudományok művelésére jött létre, néhai Jakó Zsigmond kezdeményezésére és irányításával, kinek szellemét, munkásságát tanítványai követik. A kutatás célja feltárni az erdélyi magyarság történetéhez és kultúrájához szorosan kapcsolódó történeti és nyelvészeti forrásokat. Mindez fokozatosan kiegészült az egzakt, természettudományi témájú kutatásokkal, többnyire külső munkatársak révén. A kutatóintézet a 2008-tól elismert és minősített (atestare) intézet,³ ezáltal lehetővé vált a román állam által kiírt akadémiai jellegű pályázatokon való részvétel. Az intézet igazgatója Kovács András művészettörténész, az MTA külső tagja, az EME alelnöke. A kutatóintézetnek jelenleg 14 belső munkatársa van, munkájukat kiemelkedő tudományos eredményeket elért tekintélyek és egyetemi oktatók irányítják. Ugyanakkor az EME kutatási projektjei keretében időszakos kutatómunkára a múlt évben összesen 69 személy kapott megbízást, többségük fiatal kutató, egyetemi hallgató. Ezen projektek irányítói egyetemi oktatók, ezzel segítve az egyetemen folyó tudományos tevékenységek, illetve szakkörök munkáját is. A kutatóintézetünkben zajló kutatómunka révén az EME hozzájárul a fiatal kutatógeneráció kineveléséhez és a szakmai értelmiség utánpótlásához.

3 A romániai Országos Tudományos Kutatási Hivatal (ANCS) által minősített intézmények listája, illetve arról szóló határozata (9821/2008.12.12.). Unități și Instituții de Cercetare-Dezvoltare Atestate, Conform HG nr. 551/2007, (Decizia ANCS nr. 9821/12.12.2008).

Forrás: <http://www.mct.ro/index.php?action=viewart&artid=1510&idcat=38&sub=%29>

Az EME Kutatóintézetének három osztálya összefogja a humán- és társadalomtudományi, a műszaki és természettudományi, valamint az orvostudományi és gyógyszerészeti kutatási projekteket.

A) A humán- és társadalomtudományi osztály kutatási projektjei

1. Fejedelemség kori források feltárása és kiadása: az Erdélyi Királyi Könyvek kiadványokban való közzététele

Projektvezető: dr. Kovács András egyetemi tanár, igazgató. A kutatás célja Erdély középkorára és kora újkorára vonatkozó források feltárása, kiadása. A projekt keretében a kutatók a következő forrásfeltárási munkákat végzik:

1.1. Bocskai István (1606; MOL, F1: 5), Rákóczi Zsigmond (1607–1608, MOL, F1: 7) és Báthory Gábor (1608, 1609–1610; MOL, F1: 8, 9) Királyi Könyveinek kivonatolt formában történő kiadásának előkészítése. Kutatók: dr. Fejér Tamás, Pakó László, dr. Szász Anikó.

1.2. A kolozsmonostori konvent fejedelemség kori hiteleshelyi tevékenységének feltárása. Kutató: dr. Bogdándi Zsolt.

1.3. Az aradi káptalan jegyzőkönyvtöredékének (1504–1518) kiadásra való előkészítése. Kutató: Gálfi Emőke. A kutatás a Magyar Országos Levéltárral együttműködésben zajlik.

2. Az Erdélyi okmánytár kötetének szerkesztése és Erdély középkori történetének kutatása. Projektvezető: dr. Kovács András egyetemi tanár, igazgató. A projekt keretében a következő kutatások zajlanak:

2.1. Az Erdélyi okmánytár IV. kötetének (1360–1372) szerkesztése. A kutatás célja az Erdély történetére vonatkozó középkori (1542 előtti) nem elbeszélő források (oklevelek, miszliksek, számadások stb.) teljességre törekvő összegyűjtése, kritikai vizsgálata és magyar nyelvű regesztákban történő gyűjteményes közzététele. Kutatók: dr. W. Kovács András, Hegyi Géza.

2.2. Erdély középkori történetéhez kapcsolódó segédletek összeállítása. A kutatás célja tematikus bibliográfiák, archontológiák, genealógiai táblák, prozopográfiai adattárak összeállítása; az erdélyi középkori megyei hatóságok okleveleinek regesztázása és kiadásra történő előkészítése, megyei archontológiák elkészítése; pótlások az *Erdélyi okmánytár* megjelent kötetéhez; az erdélyi püspökség és káptalan Árpád- és Anjou-kori archontológiája; az erdélyi káptalan Árpád- és Anjou-kori személyzetének adattára. Kutatók: dr. W. Kovács András, Hegyi Géza.

3. A hadadi gr. Wesselényi család zsigói (görcsöni), hadadi és drági levéltárainak kutatása. Projektvezető: dr. W. Kovács András főkutató.

A kutatás célja a Nógrád vármegyei származású, Erdélyben az 1550-es évek végén megtelepedett Wesselényi család levéltára középkor- és kora újkori iratanyagának feltárása és közzététele magyar nyelvű kivonatok formájában, illetve – a történetkutatás szempontjából különös jelentőséggel bíró iratok esetében – teljes szöveggel. A család mintegy 20 000 darab iratot számláló levéltára az Erdélyi Nemzeti Múzeum Levéltárának jelenleg a Román Nemzeti Levéltár Kolozs Megyei Igazgatóságánál őrzött anyagában található. Kutatók: dr. Fejér Tamás, Hegyi Géza, dr. Szász Anikó.

4. 18–19. századi kapcsolattörténeti kutatások. Egyéni kutató: dr. Biró Annamária

A projekt célja Erdély 18–19. századi kultúrtörténetének több szempontú feltárása. Erdély történetét a korábbiakban csupán egy kitérített náción szemszögéből vizsgálták. Az itt élő népek (magyarok, székelyek, szászok, románok) kultúrájának párhuzamos vizsgálata lehetővé teszi egy árnyaltabb kép megrajzolását. Hosszú távú cél tehát egy nem nemzet-

központú kultúrtörténet feltárása. A kutatás a BBTE Magyar Irodalomtudományi Tanszék, a Partiumi Keresztény Egyetem, az MTA Irodalomtudományi Intézet, az ELTE, a Szegedi Tudományegyetem, a Bécsi Tudományegyetem közös együttműködésével folyik.

5. Az Erdélyi magyar szótörténeti tár kötetének előkészítése

A kutatás célja az *Erdélyi magyar szótörténeti tár* (SzT) XIV. kötetének szerkesztése és a XV. kötet előkészítése. Az SzT XV. kötetének elkészítésével lezárul az SzT több mint harminc éve tartó szerkesztési folyamata. Az SzT anyagát Szabó T. Attila gyűjtötte, a munkálatok is az általa kidolgozott szerkesztési szempontok szerint folytak és folynak. Az elkészülő 15 kötet a magyar, sőt a nemzetközi szótáriródalom egyik legjelentősebb alkotása, amely immár teljes egészében a kutatók, érdeklődők asztalára kerül. Kutatók dr. Tamás Csilla és András Zselyke; külső munkatársak dr. Fazakas Emese (főszerkesztő), Benedekné Gergely Piroska, Kósa Ferenc, Kürti Miklós, Zsemlyei Borbála (szerkesztők), Kiss András (lektor), Szász Lőrinc (román értelmező), Volkán Júlia és Hochbauer Mária (német értelmezők). Az SzT kötetei a BBTE Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszékével együttműködésben készülnek.

6. Irodalmi és színházstudományi kutatások. Projektvezető: dr. Egyed Emese egyetemi tanár. A projekt keretében az alábbi kutatások folynak:

A kutatások célja elsősorban az Erdélyi Múzeum anyagának módszeres feltárása (kéziratok szépirodalom), értelmezése, publikálása, az EME gyűjtőlevéltárába bekerült anyagoknak a tudományosság és a képzés-nevelés céljaira történő felhasználása, az erdélyi magyarság irodalmi, színházi, neveléstörténeti hagyományainak az európai kultúrával való szakszerű összekapcsolása, kutatói utánpótlás biztosítása.

Kutatók: dr. Demeter Zsuzsa kutató (textológia, Kovásznai Sándor), dr. Bartha Katalin Ágnes kutató (színház-történeti kutatások, angol nyelvi referens), dr. Tar Gabriella Nóra kutató (színház-történet, német–magyar kapcsolattörténet), dr. Molnár Bodrogi Enikő kutató (irodalom és nyelv, kontextusvizsgálatok), dr. Varga Ildikó kutató (irodalmi kontaktológia, magyar–finn), Sófalvi Emese doktorandus (zenés színház, az EME zenetörténeti anyagai).

A kutatás megvalósításához a következő intézetekkel működik együtt: SIHCTOB (Société Internationale d'Histoire du Théâtre, de l'Opéra et du Ballet), MTA Irodalomtudományi Intézet, Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság, a XVIII. század kutatóit tömörítő nemzetközi egyesületek (Société Internationale d'Étude du XVIIIe siècle, illetőleg nemzetközi munkacsoport a XVIII. század kutatásáért) a KAB, egyetemi kutatócsoportok (BBTE, Partiumi KE, Sapientia EMTE, ELTE, Szegedi Tudományegyetem, Debreceni Egyetem, Veszprémi Egyetem, Nyugat-Magyarországi Egyetem Savaria Központ), továbbá a kolozsvári Georgius Aranka Egyesület, az EMKE, az Interkulturális-THÉ Egyesület.

7. Kortárs politikai esztétörténeti kutatások. Egyéni kutató: Ilyés Szilárd.

A kutatás célja megvizsgálni, hogy a látszólag elfogadhatóan működő kortárs nemzetállami berendezkedések valójában mekkora demokráciadeficittel küszködnek, hogy milyen veszélyeket rejt ez magában az új globalizálódó politikai rendben.

8. Virtuális közösségek, virtuális habitusok. Erdélyi képek a digitális világból. Projektvezető: dr. Tóké Gyöngyvér szociológus, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem adjunktusa.

A kutatás célja az erdélyi magyar fiatalok virtuális jelenlétének és digitális szokásainak vizsgálata. A kutatás a következő altémák köré szerveződik: 1. A hálózat gyermekei. Az erdélyi netgeneráció szociokulturális jellemzői; 2. Káprázat és nimbusz. Erdélyi fiatalok mindennapjai a virtuális térben; 3. Te miért lájkolsz, és mi miért blogolunk? Virtuális közösségek és digitális habitusok.

Kutatók: Molnár Beáta, Puskás Eszter egyetemi hallgatók, Madaras Szidónia magiszteri hallgató.

9. A vidékfejlesztés területi különbözőségei az adottságok és a támogatások nézőpontjából a 2007–2011-es időszakban. Felkészülés a jövőbeli új kihívásokra. Projektvezető: dr. Vincze Mária, egyetemi tanár.

A projekt célja feltárni a jelenlegi vidékfejlesztési támogatások területek és intézkedések szerinti eloszlását, valamint azokat a tényezőket, amelyek befolyásolhatták a kialakult eloszlásokat. Vizsgáljuk négy Bihar megyei községben, hogy a támogatások mennyiben eredményeztek fenntartható fejlődést. Regionális és megyei szintű felméréseket készítünk arról, hogy a mezőgazdaság fejlettségi adottságai, jelenlegi termelési szerkezete, a vidék gazdasági-társadalmi életében betöltött szerepe mennyiben jelenthet erősséget, illetve gyengeséget a 2014–2020-as időszakra vonatkozó európai uniós dokumentumok tükrében.

Kutatók: dr. Mezei Elemér egyetemi docens, dr. Szócs Emese egyetemi adjunktus, Marton Györgyi végzett magiszteri hallgató, és két jelenlegi magiszteri hallgató.

10. Erdélyi és partiumi magyar könyvtárak védett állományának kutatása és feldolgozása. Projektvezető: dr. Sipos Gábor egyetemi docens.

A projekt célja az 1851 előtti nyomtatványok és kéziratok összegyűjtése, kutatása és feldolgozása, valamint központi helyeken való biztonságos elhelyezése (pl. esperességi, egyházmegyei központ vagy rendház), az állomány provenienciakutatása és ezzel az egyes gyűjtemények történetének feltárása. A meglévő könyvanyag mellett a gyűjteményre vonatkozó levéltári anyag átnézése és sajtó alá rendezése. Kutató: Gordán Edina magiszteri hallgató.

A kutatás megvalósításához a következő intézetek működnek együtt: EKF Kulturális Örökség és Művészettörténeti Tanszék; BBTE, a szatmári Római Katolikus Püspökség, a gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség, az Erdélyi Református Egyházkerület.

11. 17–18. századi erdélyi perszonális források kutatása

A projekt célja: a 17–18. századi erdélyi emlékirat-irodalom és misszilis kutatása. A 17–18 századi Erdélyben majd minden nemesi családban születtek naplók, emlékiratok, igen gazdag misszilis anyag maradt fenn, kutatóink egy-egy családra vagy személyre fókuszálva tárják fel és értelmezik e forrásokat. Kutatók: dr. Fehér Andrea történész és dr. Papp Kinga irodalomtörténész.

12. A Gyergyói-medence tárgyi néprajzi értékeinek kérdőíves gyűjtése és rendszerezése a turizmusban való felhasználás érdekében. Projektvezető: dr. Garda Dezső egyetemi docens.

A projekt célja: tárgyi néprajzhoz kötődő anyag kérdőíves gyűjtése, rendszerezése, a kérdőíves adatgyűjtés feldolgozása a Gyergyói-medence (60 000 személyt kitevő népesség) idegenforgalmában való felhasználás érdekében. Kutató: Gál Emese egyetemi hallgató.

B) A természettudományi és műszaki osztály kutatási projektjei

1. Az Erdélyi Mezőség kutatása: tájhasználati módok megváltozásának hatásai az Erdélyi Mezőség szárazgyepeire. Projektvezetők: dr. Nagy-Tóth Ferenc, az MTA külső tagja és dr. Ruprecht Eszter adjunktus

A kutatás célja, hogy az Erdélyi Mezőség területein előforduló árvalányhajas sztyepprétek változásait dokumentálja, a változásokért felelős mechanizmusokat feltárja, és hatékony természetvédelmi szempontú, restaurálási-kezelési módszereket javasoljon e kiemelt értékű szárazgyepek helyreállítására és megőrzésére. Kutatók: Szabó Anna doktorandus, valamint Fodor Izabella és Kuhn Thomas biológia és ökológia szakos egyetemi hallgatók. A kutatás a BBTE Biológia és Ökológia Magyar Intézetének együttműködésében zajlik.

2. Anyagtudományi kutatások. Projektvezető: dr. Bitay Enikő egyetemi docens.

A kutatásnak hármas célja van: az anyagszerkezetek elemzése az anyagok tulajdonságainak előrejelzése végett; a kutatások eredményeinek hasznosítása az oktatásban, mű-

szaki anyagtudományi, technológiai szakkötetek szerkesztése, melyekbe az új kutatási eredmények is beépülnek; az egyetemi hallgatók tudományos munkára való ösztönzése, a kutatások beépítése az anyagtudományi szakkör munkálataiba.

A jelenlegi kutatás témája: az anyagok mechanikai tulajdonságait vizsgáló berendezések elemzése, korszerűsítése, oktatási-kutatási laboratóriumfejlesztés. Kutatók: dr. Kakucs András egyetemi docens, Bimbó Áron, Bíró Zoltán, Gagyai László-Csaba és Szekeres Péter egyetemi hallgató közreműködésével. A kutatások a Budapesti Óbudai Egyetem, a Marosvásárhelyi Sapientia EMTE, a budapesti BAY-ATI, Miskolci Egyetem és a Győri Szent István Egyetem közreműködésével zajlanak.

3. Műszaki és kulturális örökségvédelem Erdélyben. Projektvezető: dr. Bitay Enikő egyetemi docens.

A projekt célja a műszaki és kulturális örökség feltárása, tanulmányozása és védelme Erdélyben. Kulturális örökségünk anyagi összetevőinek tudományos vizsgálata kiemelkedő fontosságú, mindenekelőtt saját műemlékeink, műtárgyaink teljes megismerése érdekében.

A projekt keretében az alábbi kutatások folynak:

3.1. Technika- és iptörténeti kutatások Erdélyben. Kutatásvezetők: dr. Márton László ny. kutatómérnök.

A kutatás célja technikai örökségeink felkutatása, működőképessé tétele, megőrzése, kulturális örökségünkbe való integrálása, valamint a térség kulturális és turisztikai fejlesztése. Jelen kutatás témája: a kolozsvári ferences, illetve a Szent Mihály-templom tornyai belsejének és harangjainak, illetve a toronyórának (technikátörténeti) felmérése, tanulmányozása. Kutatók: ifj. Orbán György doktorandus, Tóth Orsolya, valamint Mureşan Erika-Agneta és Tökés Attila egyetemi hallgató.

3.2. Iparregészeti, archeometallurgiai és archeometriai kutatások. Kutatásvezető: dr. Veres Erzsébet ny. egyetemi docens.

A kutatás célja elsősorban a porolissumi ásatások során előkerült egyes vas- és cserépleletek készítéséhez használt nyersanyagok származási helyének anyagtudományi módszerekkel való (archeometriai) vizsgálata. Az eredmények közös, anyagtudományi, geológus-, régész (történész)-szempontú értékelése, mely jelentős új eredményekkel gazdagíthatja a műszaki örökségünkkel kapcsolatos tudásunkat. Kutatók: Pataki Bernadett, Vas Lóránt, Páncél Szilamér doktorandusok, Csifó Irma, Konyelicska Loránd Tibor egyetemi hallgatók.

3.3. Kulturális források felkutatása a vidékfejlesztés érdekében Erdély-Hegyalja területén. Kutatásvezető: Talpas János doktorandus, tanársegéd.

A kutatás célja feltérképezni Erdély-Hegyalja magyarlakta szórványtelepüléseinek társadalmi, kulturális értékeit a vidék fejlesztése érdekében. Kutatók: Benkő Adorján, Kosztándi Kinga, Kun Tímea, Sárpataki Emőke és Szalló Ágnes egyetemi hallgató.

3.4. Erdélyi műemlékek, műtárgyak festett felületeinek tudományos vizsgálata Kutatásvezető: dr. Guttmann Márta.

A tárgyi hagyatékok anyagi összetételének pontos ismerete fontos a hatékony hosszú távú megőrzéshez, állományvédelemhez, restauráláshoz. A jelen kutatás a festett felületek szükséges vizsgálati módszereinek összeállítását tűzi ki célul a legfrissebb szakirodalom alapján. Kutatók: dr. Barabás Réka egyetemi adjunktus, dr. Gál Emese kutató, valamint Nagy Emőke és Guttmann Csongor-István egyetemi hallgatók. Közreműködnek: Mihály Ferenc, Szász Erzsébet restaurátorok.

A projekt interdiszciplináris jellegű, a kutatásban különböző szakok egyetemi, illetve magiszteri hallgatói és oktatói vesznek részt. A technikai és kulturális objektumok, szerkezetek tudományos feldolgozásához szakértőket szólítanak meg, a munkálatokba bevonják a diákságot is, ezáltal biztosítva a tevékenység hagyományápoló jellegét és oktató-nevelő szerepét.

A projekt az EME Természettudományi Szakosztálya, az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya, a Pósta Béla Egyesület, a Sapientia EMTE, a BBTE, a Kecskeméti GAMF, az Óbudai Egyetem, az MTA KFKI, a Miskolci Egyetem, a Közép-Európai Ipari Örökségek Egyesülete közreműködésével zajlik.

4. Őslénytani kutatások. Egyéni kutató: Vremir Mátyás.

A kutatás célja az újonnan feltárt leletek alapján bizonyítani az európai és az ázsiai-amerikai fauna közötti kapcsolatot, amely a faunisztikus elemek aktív cseréjét sugallja. A kutatási projekthez az alábbi témakörök vizsgálata tartozik:

1.1. Kelet-közép-Európa késő krétakori húsevő dinoszauruszainak kutatása

A kutatás terepmunkás és laboratóriumi elemzésen alapszik, az így nyert adatok segítségével a példányok morfológiai és anatómiai bélyegeinek vizsgálatára terjed ki, különös tekintettel a nemrég feltárt Zömök sárkány (Balaur bondoc) filogenetikai és biogeográfiai kapcsolataira.

1.2. A Zömök sárkány biomechanikai vizsgálata

A kutatás a Zömök sárkány (Balaur bondoc) csonttani-anatómiai elemzését célozza, a megmaradt bélyegek alapján CT Scanning – 3D-s módszerrel biomechanikai rekonstrukcióját kívánja modellezni.

A kutatásban közreműködnek: dr. Csiki Zoltán (Bukaresti Egyetem), Steve Brusatte, Phd (Columbia University, NY), dr. Mark Norell (American Museum of Natural History, NY).

1.3. Az erdélyi késő krétakori pteroszauruszok diverzitása és rétegtani elterjedése

A projekt célja a rendkívül ritka repülő hüllők felkutatása, kimutatása. Tervezett kutatási módszerek ebben a szakaszban: a) anyaggyűjtés, preparálás, vizsgálat; b) az azdarchidák morfológiai, morfofunkcionális elemzése és diverzitásvizsgálata. A projektben részt vevő kutatók: dr. Dave Unwin (Leicester University, UK), dr. Gareth Dyke (University College Dublin, Ireland).

5. Matematika és informatikakutatások. Folytonos optimalizálás és alkalmazásai kutatások. Projektvezető: dr. Darvas Zoltán egyetemi adjunktus.

A gazdasági, mérnöki vagy más jellegű gyakorlati feladatoknak széles köre vezethető vissza az operációkutatás területén vizsgált optimalizálási problémákra. A kutatás az utkövető algoritmusok körére vonatkozik. A távlati cél az, hogy egy olyan bonyolult szoftverrendszer dolgozzunk ki, amely lehetőséget teremt az egyes algoritmusok összehasonlítására is. A projekt keretében az alábbi kutatások folynak:

5.1. Trajektóriakövető algoritmusok és homogenizáció elmélet

A kutatás célja a trajektóriakövető algoritmusok objektumorientált megvalósítása annak érdekében, hogy a kapott kód minél rugalmasabb és újra felhasználhatóbb legyen. Ennek érdekében különböző tervezési mintákat használunk. A primál-duál algoritmusoknak egy szűkebb körére összehasonlító elemzést végzünk. Az ipari szabványnak megfelelő nagyméretű feladatokat oldunk meg. Ugyanakkor, gyakorlati példákra építünk fel és oldunk meg homogenizált egyenleteket. Nagyon oszcilláló megoldásokkal rendelkező parciális differenciálegyenleteket vizsgálunk. Kutatók: Mészáros Alpár-Richárd, Pataki Előd-István és Takó István magiszteri hallgatók.

5.2. Belső pontos algoritmusok kutatása

A kutatás célja a lineáris és nemlineáris optimalizálás belső pontos algoritmusainak vizsgálata. A jelenlegi kutatás a lineáris optimalizálás prediktor-korrektor algoritmusaira vonatkozik. Olyan új algoritmusokat vezetünk be, amelyekben az elmozdulásvektorok meghatározásának fontos szerepe van. Az algoritmusok megvalósítása érdekében számítógépes programokat fejlesztünk ki, amelyekkel nagyméretű, de szabványos feladatok oldhatóak meg. Ily módon lehetőséget teremtünk az egyes algoritmusok összehasonlítására. Kutatók:

Felméri Ágnes, Forró Nóra, Papp Ingrid-Magdolna és Takács Petra-Renáta matematika és informatika szakos egyetemi hallgatók.

A projekt az EME Matematika és Informatika Szakosztálya és a BBTE Matematika és Informatika Intézete közreműködésével folyik.

6. Agrártudományi kutatások

6.1 Régi alfajfajták állapotfelmérése a Sepsiszéki-medencében. Projektvezető: dr. Thiesz Rezső egyetemi adjunktus.

A projekt célja: felmérni Sepsiszek-medence településein még fellelhető régi alfajfajták előfordulási arányát, elvégezni az állomány kor szerinti besorolását, vizsgálni a fajták gyümölcsmorfológiai és beltartalmi sajátosságait, kórokozókval szembeni viselkedését. Célunk kiválogatni a létező állományból a legjellegzetesebb fajtatulajdonságokkal rendelkező egyedeket továbbszaporítás végett, a vidék gyümölcsállományának megújítása céljából. Kutatók: Bandi Attila egyetemi gyakornok, Kovács Magdolna III. éves kertészmérnök hallgató.

6.2 A Kis-Küküllő és a Maros közötti dombvidéken található diópopulációk kórokozókval szembeni tűrőképességének vizsgálata. Projektvezető: dr. Thiesz Rezső egyetemi adjunktus.

A kutatás célja megvizsgálni az adott diópopuláció biológiai értékét a kórokozókval szembeni viselkedés szempontjából. Feltárni a magas tűrőképességgel rendelkező egyedeket további nemesítési génforrásként való felhasználás céljából. Kutatók: Bandi Attila egyetemi gyakornok, Sztojka Bernadett III. éves kertészmérnök hallgató.

A projekt az EME Agrártudományi Szakosztálya és a Marosvásárhelyi Sapientia EMTE Kertészmérnöki Tanszék közreműködésével folyik.

C) Orvostudományi és Gyógyszerészeti Osztály kutatási projektje

Orvostudományi és gyógyszerészeti kutatások

Projektvezető: dr. Egyed Zs. Imre egyetemi tanár. A projekt keretében az alábbi kutatások folynak:

1. Daganatpatológiai kutatások. Kutatásvezető: dr. Egyed Zs. Imre egyetemi tanár.

Angiogenézis vizsgálata bőrdaganatokban. Immunhisztokémiai, morfometriai és sejtbológiai módszereket alkalmazva különböző rosszindulatú bőrdaganatok normális és daganatos érzékszervi eredményeinek arányát, területi megoszlását, a daganatok terjedésében betöltött szerepét vizsgáljuk. Kutató: Varró Enikő doktorandus.

2. Idegéletani kutatások. Kutatásvezető: dr. Szilágyi Tibor egyetemi tanár.

Idegsejtek közötti kapcsolatok változása temporális epilepszia modellekben. A hipocampus gátló sejtjei szerepének vizsgálata elektrofiziológiai, immunhisztokémiai és számítógépes modellezés segítségével doktorandusok és hallgatók bevonásával. Kutatók: dr. Metz Erzsébet-Júlia, Orbán-Kis Károly, valamint Szócs Ildikó, Gáll Zsolt doktorandusok és Szabadi Tímea orvostanhallgató.

3. Gyógyszerformák tervezése. Kutatásvezető: dr. Sipos Emese egyetemi docens.

Nyújtotthatóanyag-leadású rendszerek keresése újabb hatóanyagokkal és a gyógyszeripar által még nem használt megoldásokkal. Kutatók: Rédei Emőke, Fülöp Ibolya doktorandusok. A projekt az EME Orvostudományi és Gyógyszerészeti Szakosztálya és a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem együttműködésével folyik.

Eredmények, illetve várható eredmények, az intézet belső munkatársainak előkészületben levő kötetei:

Az erdélyi fejedelmek királyi könyvei. II. 1606–1608. (Erdélyi Történelmi Adatok VII. 4–5) VII/4., Bocskai István királyi könyve 1606; VII/5. Rákóczi Zsigmond királyi könyve 1607–1608. (Fejér Tamás, Szász Anikó, Pakó László)

Az erdélyi fejedelmek királyi könyvei. III. 1608–1610. (Erdélyi Történelmi Adatok VII. 6) VII/6. Báthory Gábor királyi könyvei 1608–1610. (Fejér Tamás, Szász Anikó, Pakó László)

Erdélyi magyar szótörténeti tár. XIV. (szerk. Fazakas Emese)

Erdélyi okmánytár. IV. (Regesztákban jegyzetekkel közléteszi Hegyi Géza és W. Kovács András közreműködésével Jakó Zsigmond)

Kolozsvári boszorkányperek 1565–1822. (Szerk. Kiss András, Tóth G. Péter, Pakó László)

A kolozsmonostori konvent jegyzőkönyvei 1576–1599. (Bogdándi Zsolt)

A kolozsmonostori konvent a fejedelemség korában. ETF 274. (Bogdándi Zsolt)

Az erdélyi káptalan jegyzőkönyvei (1600–1613). ETA VIII. 2 (Gálfi Emőke)

2011-ben belső tudományos munkatársaink összesen 2 könyvet, 22 tanulmányt, 3 cikket, 4 recenziót s 7 könyvismertetőt jelentettek meg, 22 szakmai előadást tartottak.

A külső munkatársak tevékenysége is nagyban hozzájárult a tudományos eredményeink gyarapításához, az EME programjaiban végzett kutatásait számos kötetben és tanulmányban jelentették meg, egy részüket az EME saját kiadványaiban.

Az EME 2011-ben összesen 69 külső tudományos munkatársat foglalkoztatott a kutatási projektek keretében, ebből 39 fiatal kutatót (egyetemi hallgató, doktorandus), ezáltal segítve az oktatási intézmények, szakcsoportok tudományos tevékenységét.

II. A tudományos könyvtár és adattár működtetése, fejlesztése. Információs és Dokumentációs Központ

Az EME-nek jelenleg három könyvtári részlege működik.

A *Rhédey-házban* levő központi könyvtárunk állományát lexikonok, szótárak, bibliográfiák, repertóriumok, magyar nyelv- és irodalomtudomány, társadalomtudományok, természettudományok, műszaki tudományok, valamint szakfolyóiratok gyűjteményei alkotják. Itt található Kolozsvár egyik legteljesebb kódexhasznosító kiadás gyűjteménye is. CD- és DVD-gyűjteményünk az oktatást szolgáló anyagokból áll: (repertóriumok, adatbázisok szótárak, térképek és egyéb segédeszközök), ezeket az olvasóteremben lévő, az olvasók számára föllállított számítógépeken lehet konzultálni. Ugyancsak ide kerülnek kurrens folyóirataink, amelyeknek egy részét – összegyűjtve az egy évben megjelent számokat – továbbküldjük könyvtárainkba.

A Rhédey-házat a 2011-es évben 424 regisztrált olvasó látogatta. Központi könyvtárunk állományának katalogizálását kis mértékben sikerült bővíteni, mivel a Corvina-program a nyár elejétől nem elérhető.

Május 26–28-án részt vettünk a Romániai Magyar Könyvtárosok VIII. Vándorgyűlésén, ahol Bitay Enikő *Tudományos kutatás – digitális gyűjteményfejlesztés* címmel tartott előadást. Júniusban kiadványainkkal részt vettünk a Kolozsvári Ünnepi Könyvhéten, augusztusban a Kolozsvári Magyar Napokon és decemberben könyvvásárral egybekötött könyvbemutatót tartottunk.

Továbbra is nagy érdeklődésnek örvend az Információs és Dokumentációs Központunkban elérhető EISZ-adatbázis, valamint a kábel nélküli internet használata.

A *Jordáky-házban* működő könyvtárrészlegünk (melyben szépirodalom, nyelv- és társadalomtudományok, illetve szakfolyóiratok gyűjteményei találhatók) az elmúlt évben is nagy olvasói forgalmat bonyolított le. Az olvasónaplónkban az év során 1932 bejegyzés található (egyetemi hallgatók, oktatók, kutatók, valamint középiskolai diákok). Ehhez nagymértékben hozzájárult az év folyamán az Erdélyi Gondolat Egyesület Oktatási Szaktestületéhez benyújtott pályázatunk (*Könyvtár- korszerűsítés és működtetés az oktatás szolgálatában*) pozitív elbírálása, melynek következtében korszerűsíthettük olvasótermünket (az ülőalkalmatosságok kicserélése), valamint a megítélt pályázati összeg felhasználásával a könyvtárnak sikerült egy új számítógépet beszereznie, mely által korlátlan internethozzáférést biztosít

a használóknak. Az ingyenes WI-FI-szolgáltatás megkönnyíti a diákoknak az elektronikus katalógusokhoz és bibliográfiákhoz való eredményes és gyors hozzáférést. A könyvtár anyagát és szolgáltatásait minden érvényes olvasójeggyel rendelkező személy igénybe veheti. Állagunkat korlátozás nélkül bocsátjuk az olvasók rendelkezésére, ezért is alakítottuk ki korszerű kölcsönzési rendszerünket.

A 2011. év folyamán az Erdélyi Közös Katalógusnak az év második felében történt meghibásodása következtében a katalógizálási folyamat részben lelassult, majd teljes mértékben megszűnt. Eszerint 2011-ben csupán 913 kötet lett bevezetve, melyből 62 folyóirat, 495 kötet pedig Jordáky Lajos színháztörténeti hagyatékaéhoz tartozik. Az év első felében sor került az Országos Széchényi Könyvtár Színháztörténeti Tára által adományozott Gobbi Hilda színművésznő hagyatékának feldolgozására is, melynek keretében további 356 könyv kerülhetett be a már említett online katalógusba. Így tehát könyvtárunk aktív könyvállományának 90 százaléka fellelhető az online katalógusban, azonban ez sem az olvasók számára, sem a könyvtárosok számára nem elérhető.

A *Lőrinczi-házban* (Lakatos utca) működő intézet részlegünk a történelem, a művészet-történet és a régészet iránt érdeklődő olvasókat fogadja. 2011-ben a Kézirattár anyaga igen kis mértékben gyarapodott. Csupán néhai Bárány György, egykori denveri történészprofesszor hagyatéka egészült ki levelezésének töredékével. Folytatódott viszont a külölegesebb értéket képviselő kéziratári anyagok elektronikus feldolgozása a két világháború között EME-titkárként működő id. Kántor Lajos irathagyatékának digitalizálásával.

Gyűjteménykezelés és -fejlesztés

Az elmúlt év során 1301 könyvet és folyóiratot vettünk leltárba központi könyvtárunkban, illetve a színháztörténeti hagyatékok (Gobbi, Jordáky) feldolgozása során a Jordáky-könyvtárban 389 kötetet, melyek adományok, cserekapcsolatok, valamint vásárlás által kerültek az EME tulajdonába. Ezenkívül állományunk Cs. Gyimesi Éva irodalomtörténész, F. Csanak Dóra művelődéstörténész és Müller Ádám fizikus, egyesületünk volt főtítkára, hagyatékával gyarapodott. Az MTA Könyvtára Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményének volt osztályvezetője, néhai F. Csanak Dóra hagyatéka Budapestről a Lakatos utcai könyvtár részlegben lett elhelyezve, melynek rendezése és elhelyezése folyamatban van.

Központi könyvtárunk látja el az EME kiadványainak terjesztésével járó feladatokat is (árusítás, forgalmazás, raktározás stb.), a bel- és külföldi cserekapcsolatok lebonyolítását és a kötelezpéldányok elküldését. Legfontosabb cserepartnereink: a bukaresti Román Nemzeti Könyvtár, a Sapientia EMTE, a kolozsvári Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtár, a kolozsvári Octavian Goga Megyei Könyvtár, a temesvári Eugen Todoran Központi Egyetemi Könyvtár, a Iași-i Mihai Eminescu Központi Egyetemi Könyvtár, a Román Akadémia Kolozsvári Könyvtára, a Román Akadémia George Barițiu Történettudományi Intézete, a Jakabffy Elemér Alapítvány, a Kriza János Néprajzi Társaság, az Entz Géza Alapítvány, a kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum, a Csíki Székely Múzeum, a székelyudvarhelyi Haáz Rezső Múzeum, a Szatmár Megyei Múzeum, Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület, Országos Széchényi Könyvtár, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, a Magyar Országos Levéltár, a Debreceni Egyetem Könyvtára, a Szegedi Tudományegyetem Könyvtára, a Szegedi Középkorász Műhely, a METEM, a nyíregyházi Jósza András Múzeum, a Müncheni Magyar Intézet, a regensburgi Südost-Institut stb. **Magánszemélyek** is adományoztak könyvtárunknak: Adamik Tamás, Balla Árpád, Balogh F. András, Benkő Elek, Benkő Levente, Bereczky Sándor, Bereczky-Veress Biborka, Bereznay András, Bicsok Zoltán, Buza János, C. Tóth Norbert, Csis Ildikó, Egyed Ákos, Farkas Mária, Fazekas Tiborc, Filep Antal, Fleisz János, Fülöp Tünde, Gaal György, Gál Erwin, Gyéresi Árpád, Hermann István, Hévízi Józsa, Kálnoky Nathalie, Kászoni Zoltán, Kerekes Amália, Kessler Jenő, Kicsi György, Kiss Ká-

roly, Kiss Nimród, Klebovich Imre, Kocsis Károly, Kovács Kiss Gyöngy, Kovács Sándor, Krisztye István, Laczkó Sándor, Lőrinczi Réka, Lupescuné Makó Mária, Magina Adrian, Málnási Ferenc, Merész Gábor, Murádin László, Nagy Balázs, Nagy János, Nagy László, Nagy-Tóth Ferenc, Orbán Zsolt, Orosz László, Pál Judit, Piti Ferenc, Pokorádi László, Rűsz-Fogarasi Enikő, Solymosi László, Szabó András Péter, Szabó Zsolt, Tapodi Zsuzsa, Terbe Erika, Veress Zoltán, Zsigmond Attila. Az adományokat ezúton is köszönjük.

III. Az Erdélyi Digitális Adattár működtetése és fejlesztése

A tavalyi év júniusában ünnepélyesen felavatott Erdélyi Digitális Adattárat (EDA) az Erdélyi Múzeum-Egyesület a korszerű technikához alkalmazkodva azzal a céllal hozta létre, hogy szakértői módon építsen, tároljon és fejlesszen digitális gyűjteményeket. Az EDA lehetővé teszi az egységes felületen való keresést és a széles körű nyilvánosságot. Az Adattár hozzájárul az elkobzott gyűjtemények feldolgozásához, forrásdokumentumok feltárásához, megjelentetéséhez, és egy olyan adathalmaz gyűjtése, valamint digitális közzététele valószínűleg meg, amely az oktatást és a kutatást egyaránt szolgálja.

Az EME Digitális Adattára, mely elsősorban az EME régi kiadványainak digitális változatát, gyűjteményeinek adatait, illetve az erdélyi magyarság múltjával kapcsolatos történelmi forrásokat tartalmazza, folyamatosan bővül. A 2011. év végéig 7500 tétel került az adattárba, melynek elérhetősége: <http://eda.emero.ro/>.

A 2011. év jelentősebb digitalizálási programjai, illetve az elkészült dokumentumok elérhetőségének útvonala (egyedi kódja):

1. Az EME Kézirattárában lévő hagyatékok feldolgozása

<http://hdl.handle.net/10598/9113>

A program célja: az EME Lakatos utcai kézirattárában őrzött kéziratok, térképek, fényképek, katalógusok elektronikus feldolgozása és közzététele, és ezáltal az állomány védelme és kutathatóvá tétele. A munka jelenlegi szakaszában id. Kántor Lajos (1890–1966) irathagyatékának digitalizálására került sor, mely a hagyatékozó titkári tevékenységének iratanyagát tartalmazza az EME két világháború közötti történetének páratlan értékű forrásaként. Levelezéséből, a megőrzött ügyviteli iratokból nyomon követhetjük a román állam képviselőivel folytatott tárgyalásokat, a gyűjtemények helyzetének rendezésére irányuló kísérleteket. A program munkatársa Bogdándi Zsolt.

2. Az EME egykori gyűjteményeinek digitalizálása

<http://hdl.handle.net/10598/9105>

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület törekszik egykori, jelenleg állami kezelésben levő, gyűjteményeinek, levéltári és könyvtári anyagainak (oklevelek, iratok, régi nyomtatványok, ritkaságok) digitalizálására is. Az EME levéltári gyűjteményét (utolsó hivatalos nevén: az Erdélyi Nemzeti Múzeum Levéltára) a Román Nemzeti Levéltár Kolozs Megyei Igazgatósága őrzi. A program célja az itt található dokumentumokat digitális formában összegyűjteni és elhelyezni Adattárunkban. Jelenleg a Rhédey és Mikó család gyűjteményének feldolgozása van folyamatban. A program munkatársa Szabó Csaba.

3. Az Erdélyi magyar szótörténeti tár digitalizálása

<http://hdl.handle.net/10598/9095>

A projekt célja: az *Erdélyi magyar szótörténeti tár* szerkesztése és kiadása után az EME a Tár digitalizált változatának kivitelezését is felvállalta. A minőségi munka megvalósítását tartva elsősorban szem előtt a kötetek szkennelését korrekktúrázás követi, amely komplex feladat, nem csupán mechanikus, hanem mondhatni, már-már utószerkesztési munka, amely rendkívüli figyelmet és nem kevés hozzáértést követel. 2011-ben a Tár II. kötetének digitalizálása folytatódott.

4. Teleki Mihály levelezése (A római szent birodalmi gróf széki Teleki család oklevéltára) I–VIII. Szerk. Gergely Samu. Budapest 1905–1926. 2000 oldal <http://hdl.handle.net/10598/9109>

A program célja: Teleki Mihálynak, az Apafi-kori Erdélyi Fejedelemség, a kuruc mozgalom kiemelkedő személyiségének diplomáciai és magánlevelezésének digitalizálása. A munka szervesen illeszkedik az Erdélyi Múzeum-Egyesület azon kezdeményezésébe, hogy a ritkaságszámba menő, Erdélyben vagy akár Magyarországon is korlátozottan hozzáférhető források digitális formában, a világhálón minél szélesebb körben való hozzáférhetőségét biztosítsa. Az elmúlt évben a II–VI. kötetek anyagának digitalizálása készült el. A projekt munkatársai: Fehér Andrea, Fejér Tamás, Tóth Levente.

5. Az EME régi kiadványainak digitalizálása <http://hdl.handle.net/10598/9144>

A projekt célja: annak a munkának a folytatása, amely az EME és OSZK közti együttműködés keretében indult. Az elmúlt évben az Erdélyi Tudományos Füzetek sorozat régi kötetének digitalizálására került sor. Jelenleg a sorozat 197 kötetét találhat meg az Adattárban. A projekt munkatársa: Szilágyi Júlia, Katona Ágnes

6. Az EME régi herbáriumának feldolgozása és digitalizálása

<http://hdl.handle.net/10598/9131>

A program célja: a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium tulajdonát képező botanikai múzeumban található *herbárium* (régii növénygyűjtemény) digitalizálása. A digitalizálás a következő lépésekből és munkamódszerből állt: a gyűjtemény felkeresése, megtekintése és a módszertan kidolgozása szakmai vezetés segítségével, az anyag szakszerű lefényképezése, a növények címkéjén szereplő információk kiolvasása és bevezetése volt. A munka záró részében az összegyűjtött források metaadatelőállítására került sor. A program munkatársai: dr. Ruprecht Eszter, Szabó Csaba.

7. Technika- és ipartörténeti tár kialakítása, feltöltése

A program célja az intézmény keretei között folyó technika- és ipartörténeti kutatások során összegyűjtött források feldolgozása, rendszerezése és az Adattárban való megjelenítése. Jelenleg a feltöltést megelőző adatgyűjtő tevékenység zajlik.

8. Periodikák Erdélyi Digitális Adattára (PEDA)

A program célja: a ritkaságszámba menő szakkönyvek mellett különösen fontos az Erdélyben megjelent, sokak által ma is használt szakmai folyóiratok digitalizálása is. Ezért a program keretei közt az EME erdélyi időszaki kiadványok helyi, szakszerű digitalizálását kezdeményezi. A program első lépéseként az Arcanum Kft-vel kötött szerződés keretében a Keresztény Magvető folyóirat digitalizálása kezdődött el.

IV. Tudományos könyv- és folyóirat-kiadás. Kiadók, kiadványaink

Az EME kiadója évente több tudományos kötetet jelent meg, vagy egymaga, vagy más kiadókkal közösen, és rendszeresen megjelenteti az EME szakfolyóiratait is.

Az EME kiadójának 2011. évi könyvtermése

Rendszeresen megjelenő szakosztályi kiadványaink: az Erdélyi Múzeum (az Elnökség, a Bölcsész- és Történettudományi Szakosztály, valamint a Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztály folyóirata) 2011. év 1., 2. és 3–4. füzetét jelent meg (felelős szerkesztő: Kovács Kiss Gyöngy), az Orvostudományi Értesítő (az Orvostudományi Szakosztály szemléje) 2011. évi első száma és első különszáma jelent meg (főszerkesztő: Egyed-Zsigmond Imre), a Dolgozatok az Erdélyi Múzeum Érem- és Régiségtárából. Új sorozat III–V. (XIII–XV.) 2008–2010 kötetét jelent meg (szerk. Bajusz István, Benkő Elek, Emódi Tamás, Kovács András, László Attila), a *Fiatal Műszakiak Tudományos Ülésszaka* konferenciakötet 16. száma jelent meg a tavaly. A Műszaki Tudományos Füzetek sorozat 11. kötetét jelent meg:

Bitay Enikő: *Anyagtudományi laboratórium I. Tulajdonságinóvító vizsgálatok*. Az Erdélyi Tudományos Füzetek sorozatban hat új kötet jelent meg: 268. Zsemlyei Borbála: *Kicsinyítő képzők az erdélyi régiségben*; 269. Kovács Sándor: *Angolszász–magyar unitárius érintkezések a 19. században*; 270. Gálfi Emőke (közvetítő): *Az aradi káptalan jegyzőkönyvtöredéke (1504–1518)*; 271. Sándor Katalin: *Nyugtalanító írás/képek: a vizuális költészet intermedialitásáról*; 272. Biró Annamária: *Nemzetek Erdélyben: August Ludwig Schlözer és Aranka György vitája*; 273. Papp Klára: *Az erdélyi Csákyak*.

A Tudomány- és Technikatörténeti Füzetek sorozat 4. kötetét: Bitay Enikő, Márton László, Talpas János: *Technikatörténeti örökségek Kalotaszegen a gótika árnyékában*.

Ezenkívül megjelentek: Egyed Emese, Bartha Katalin Ágnes, Tar Gabriella Nóra (szerk.): *(Dráma)szövegek metamorfózisa. Kontaktustörténetek I–II*; Gáll Erwin: *Doboka-IV. vártérség templom körüli temetője*; Kádár Edit, Szilágyi N. Sándor (szerk.): *Szinkronikus nyelvelírás és diakronia*; Keszeg Vilmos (szerk.): *Iskolák, iskolamesterek, diákok Erdélyben*; Tanczos Vilmos: *Madárnyelven: a moldvai csángók nyelvéről*.

A Maros Megyei Múzeummal közös kiadványunk: Orbán János (szerk.): *Stílusok, művek, mesterek. Erdélyművészete 1690–1848 között. Tanulmányok B. Nagy Margit emlékére*, amelyet Szép Könyv Díjjal tüntetett ki a Romániai Magyar Könyves Céh. Szintén ebben az évben jelent meg az Entz Géza Alapítvánnyal közös kiadásban Kovács Zsolt, Sarkadi Nagy Emese, Weisz Attila (szerk.): *Liber discipulorum. Tanulmányok Kovács András 65. születésnapjára*, illetve az Edupoint Kiadóval közös kiadványunk: Horváth Emőke, Mezei Tibor: *Szülészeti és nőgyógyászati patológia*. A kiadványainkról a következő címen lehet folyamatosan tájékozódni <http://eme.ro/kiado>. Felelős kiadó: Biró Annamária.

Kiadók és kiadványaink minősítése (minősítetése)

A 2011-es év fontos eredménye a Kiadó szempontjából, hogy sikerült teljesíteni a megváltoztatott akkreditációs követelményeket. Ez alapján újból akkreditáltattuk a kiadót, sikeresen megszerezve a B kategóriás minősítést,⁴ elismertettük az ETF-sorozatot,⁵ és az Erdélyi Múzeum folyóirat is megkapta a B minősítést⁶ (a korábbi B+-nak felel meg) a következő kategóriákban:

1. Filozófia és filozófiatörténet. Episztemológia, logika és tudománytörténet. Etika és bioetika.
 2. Középkori történelem. Modern és jelenkori történelem. Egyetemes történelem és koloniális történelem.
 3. Idegen nyelvű irodalmak és nyelvészet.
 4. Mítoszok, rituálék, szimbolikus képzetek, teológia és teológiatudományok. Etnográfia.
- A Tudományos Kutatás Nemzeti Tanácsa (CNCS) által B minősítésüként elfogadott kiadványok pontot érnek a hazai tudományos előmenetelben és a pályázatokban. 2012-es terveinkhez tartozik, hogy még több humán tudományos területen megszerezzük a minősítést.

Kiadványaink népszerűsítése, terjesztése

Az EME kiadója odafigyel arra, hogy a hagyományos könyvterjesztési stratégiák mellett (könyvterjesztői hálózat, online bolt, könyvtári cserepéldányok) részt vegyen a különböző könyves eseményeken is. Egyrészt minden friss kiadványunkat bemutatjuk az EME székhá-

⁴ http://www.cnscs-uefiscdi.ro/wp-content/uploads/2011/12/dom_ed_5.pdf

⁵ <http://www.cnscs-uefiscdi.ro/wp-content/uploads/2011/12/colectii.pdf>

⁶ <http://www.cnscs-uefiscdi.ro/evaluarea-publicatiilor-stiintifice/rezultate-evaluare-revisteedituri-colectii-clasificare-reviste/>

zában felkért szakértők közreműködésével, másrészt részt veszünk a hazai és magyarországi fesztiválokon is.

2011 júniusában az EME sikeresen szerepelt a 82. budapesti Ünnepi Könyvhéten, ahol az RMKC által működtetett standon kiemelt helyen voltak elérhetőek 2010–2011-es kiadványaink. Ugyanakkor önálló standot működtetett a kolozsvári Ünnepi Könyvhéten.

2011 augusztusában az EME kiadója önálló standot működtetett a Kolozsvári Magyar Napok rendezvénysorozatán, ahol a kiadó promóciós anyagával és kiadványainkkal ismerkedhetett meg a nagyközönség.

2011 decemberében újra megrendezésre került a 2009-ben nagy sikerrel elindított karácsonyi könyvvásár, ahol az aktuális év kiadványainak bemutatása mellett az érdeklődők kedvezményes áron juthattak legfrissebb köteteinkhez.

Kiadványaink támogatói

Könyveink és folyóirataink megjelenése a Bethlen Gábor Alap, a magyarországi Nemzeti Kulturális Alap, a Magyar Tudományos Akadémia, az MTA Határon Túli Magyar Tudományosságért Ösztöndíjprogram, MTA–OM Domus Hungarica Scientiarum et Artium, GWB Magyarország Alapítvány, a romániai Communitas Alapítvány, az AFCN (Romániai Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága) az EME Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztálya, az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya és a Gedeon Richter Románia Rt. támogatásának köszönhető.

V. Szakmai képzések

2011-ben évben is folytatódott a már korábban elkezdett szakképzések sorozata. A korábbi években elkezdett textológiai képzést az *Új kutatási irányok az irodalom- és társadalomtudományokban* című program váltotta fel, melynek célja a különböző tudományágak közötti átjárás megvalósulásának megfigyelése. A szakképzés keretében az Erdélyi Múzeum-Egyesület olyan előadókat kért fel gyakorlati jellegű szemináriumok vezetésére, akik különböző részterületekkel foglalkoznak ugyan, ám módszereik és szövegkezelési stratégiáik mégis hasonlóak, közös kutatási projektjeik vannak. Ahhoz, hogy ezeket a kapcsolatokat a későbbiekben is termékenyen működtessék, két doktoriskolás hallgatót is bevontak a szemináriumok levezetésébe. A képzés egyik meghívott előadja: K. Horváth Zsolt (ELTE Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet), aki a következő témákban tartott előadásokat: *Kassák Lajos és a Munka-kör közösségi művészete: kulturális formák és gyakorlatok társadalomtörténete; A Munka-kör kialakulása – A munkáskalogathia. Költészet. társadalomkritika és a munkáskultúra egysége: Justus Pál; Háború: a hátunkban érzett tekintet. Optikai és politikai közelség problémája Robert Capa fotográfiájában; Népi kultúra, munkáskultúra és baloldali közösségiség összefüggésrendszere Vajda Lajos életművében; Beszéd és ének együttes élménye: a szavaló- és a népdalkórus mediális jelentősége a munkáskultúra világában.* A másik előadó Kerekes Amália (ELTE BTK Germanisztikai Intézete), aki sajtótörténeti előadásorozatot tartott: *A sajtótörténet kutatásának módszerei 1. Sajtóműfajok és A sajtótörténet kutatásának módszerei 2. A publicisztika újrahasznosítása.* A képzés harmadik részében rendhagyó szemináriumokra került sor két doktorandus és három előadó részvételével. Az előadók: Kelemen Pál (ELTE BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézete), Tamás Ábel (ELTE BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézete), Vaderna Gábor (ELTE BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézete).

Gálfi Emőke tudományos munkatársunk latin képzése a 2011-es évben is folytatódott a február–áprilisi időszakban, azonban a régészhallgatók mellett ezúttal a történész szakos diákok is bekapcsolódtak, és igény volt a kora újkori források bevonására is. Az érdeklődők nagy száma miatt kezdő és haladó csoport indult, és az órák felépítése is eszerint alakult. A

képzés lezárta után elmondható, hogy továbbra is szükség van hasonló jellegű kezdeményezésre, mivel hosszú távon lenne igazán eredménye a latin nyelv oktatásának is.

Az EME Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztályának magyar nyelvű képzéseire a 2011-es évben is sor került, ebben hazai és külföldi szakemberek is részt vettek, mind ezekről a szakosztály éves beszámolója tudósít. Ezen szakképzéseket a Bethlen Gábor Alap támogatta.

Július 11–26. között került sor Kolozsváron az Egyetemi felmérő tábor és szakmai gyakorlatra, amelyet a Nemzeti Kulturális Alap támogatott, és a Romániai Építészkamara Guttman Szabolcs által elnökölt erdélyi fiókjával közösen szervezett a EME Műszaki Tudományok Szakosztálya. A kétéhetes rendezvényen a kolozsvári ferences templom és rendház felmérésére került sor, és az építészhallgatók számára biztosított színvonalas szakmai háttérrel a kötelező nyári szakmai gyakorlat elvégzéséhez. Részletek a szakosztályi beszámolóban olvashatók.

Beruházások, eszközfejlesztések

2011-ben a befektetett eszközök állományának értéke 51 700 lejjel bővült. Ezek közé sorolható a kutatóintézet és a könyvtár informatikai infrastruktúrájának bővítése új számítógépekkel és szoftverekkel. Az Országos Felsőoktatási Kutatási Tanács (CNCSIS) finanszírozásával zajló kutatási projekt terhére egy nagy értékű mikrofilmolvasó szkennelrel és egy nagy teljesítményű fénymásoló géppel szereltük fel a kutatóintézetet.

Adományok, támogatások, pénzügyi forráslehetőségek

A 2011-es megvalósított költségvetés 6%-kal haladta meg a tervezett szintet. A kiadások szerkezeténél megfigyelhető, hogy a teljes költségvetés legnagyobb részét az intézmény működési költségei (23%) és az állandó alkalmazottak (22 fő) személyi költségei (34%) teszik ki. A külső kutatási programok, a digitalizálási projektek és az egyéb megbízások a teljes költségvetés 11%-át képezik. A fennmaradó részt a kiadványok készletének csökkenése (7%), a cserekiadványok és könyvadományok (2%), a konferenciák, szakképzések és rendezvények (16%), a beruházások (4%) és a pénzügyi költségek (3%) teszik ki.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület költségvetésének teljesítését, az elmúlt évekhez hasonlóan, 2011-ben is nagyobb részt a magyarországi projektek és programtámogatások biztosították 62%-ban. Ezek mellett a hazai támogatások 16%-ban voltak jelen. A fennmaradó 22%-ot az EME saját forrásai teszik ki. Ide sorolható a tagdíjak (1,57%), részvételi díjak (9,84%), adományok (1,27%), a gazdasági szereplők hozzájárulásai (1,43%), a személyi jövedelemadó-felajánlások (0,33%), a kiadványértékesítés (3,33%), a pénzügyi bevételek (0,97%) és az egyéb bevételek (2,97%).

A magyarországi és a hazai támogatások aránya nem mutat jelentős változást az előző évhez képest. Belföldi intézményi támogatók (az összes bevétel≈16%-a): az Országos Felsőoktatási Kutatási Tanács (9,31%), Communitas Alapítvány (2,08%), Kolozsvári Polgármesteri Hivatal (0,11%), RMDSZ Ügyvezető Elnöksége (1,21%), Romániai Nemzeti Kulturális Alap (0,37%), egyéb támogatások (2,79%).

Magyarországi támogatóink (az összes bevétel≈62%-a): a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. (22,28%), a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (8,64%), a Magyar Tudományos Akadémia (6,08%), Wekerle Sándor Alapkezelő (19,67%), NKA (2,34), egyéb támogatások (3,41%)

A támogatásokért ezúton fejezzük ki köszönetünket!

Az MTA Határon Túli Magyar Tudományosságért Ösztöndíjprogram, az MTA-OKM Domus Hungarica Ösztöndíjprogramjai ebben az évben is nagy segítséget nyújtottak kutatásainkhoz. Ugyanakkor köszönjük a Gróf Mikó Imre Alapítvány folyamatos támogatását is.

Tulajdonjogunk, egykori ingatlanaink

A hatalmas értéket képviselő tudományos gyűjteményeink státusa továbbra is rendezetlen, tulajdonjogunkat ezek fölött mind ez ideig nem sikerült elismertetni, bár az elnökség több alkalommal szorgalmazta beadványai által. A kolozsvári főtéri ingatlanunkra, a Wass Otília-házra (Főtér 11. sz.) is ugyanez vonatkozik. Az épületet visszaigényeltük, és visszaszerzése érdekében évek óta pert folytatunk, illetve adminisztratív eljárással próbálkozunk, eddig eredménytelenül (Bukarestben a restitúciós bizottságnál, illetve a Kolozsvári Tanácsnál). Jogigényünket természetesen továbbra is fenntartjuk, ugyanis távlati terveink között kiemelt fontosságú a Regionális Tudásközpont létrehozása, melynek visszaigényelt főtéri ingatlanunk adna majd otthont.

Napirendre került a Jordáky-ház megosztásának kérdése, ahol egyesületünk negyed-részben társtulajdonos. A vagyonmegosztási eljárást elindítottuk, első lépésként a Kolozsvári Tanács illetékes szerveihez nyújtottunk be beadványokat a tulajdonmegosztás rendezésére, azonban ezekre nem érkezett válasz. Az ügy mihamarabbi rendezése végett javasolt a peres eljárással történő vagyonmegosztás. Egykori főtítkáruk, Müller Ádám fizikus decemberben elhunyt. 2003. július 9-én kelt végrendeletében az Erdélyi Múzeum-Egyesületet kizárólagos örökösének jelölte meg (Kolozsvár, Jókai u. 14. sz. alatti ház 2. lakrésze, kézirat és könyvtári hagyatéka). A hagyatéki eljárást elindítottuk.

Zárszó

Ahhoz, hogy eredményeinknek hosszú távon is hatásuk legyen, szükséges az anyagi források kiszámíthatósága. Fontos a már meglévő értékes humán erőforrásaink megtartása és a programok folyamatosságának biztosítása, hiszen kutatóink, munkatársaink tevékenysége nemcsak az EME számára jelentős, hanem az egyetemes tudományosság javát is szolgálja. Remélem, hogy a jövőben is sikerül a stabil intézményes keretet megtartani annak érdekében, hogy mind akadémiai, mind háttérintézményi feladatokat elláthassunk.

Kérem, hogy ehhez valamennyien járuljanak hozzá, megköszönve támogatóinknak eddigi önzetlen segítségét, a kollégák elkötelezettségét és eredményes munkáját.

Tisztelettel kérem jelentésem elfogadását.

Kolozsvárt, 2012. február 25-én

Bitay Enikő s.k.
főtítkár